

Finansinspektionens vision

Företag och konsumenter har tillgång till ett brett utbud av tjänster med tydliga villkor på en effektiv och väl fungerande finansiell marknad.

Finansmarknadens aktörer ser FI som en myndighet med hög kompetens dit man vänder sig för vägledning. FIs förebyggande arbete motverkar att finansiella kriser uppstår i marknaden.

FI 2003

Mitt första år som generaldirektör	2
Uppdrag, organisation och ledning	4
Kostnader och finansiering	7
Övergripande mål 2003	8
Sammanfattande resultat	11
Företagens betyg på FI	12
Analys av det finansiella systemets stabilitet	14
Tillsyn av finansiella företag	16
Tillsyn av marknadsplatser	24
Regelgivning	28
Tillstånd och anmälningar	30
Övriga mål och återrapporteringskrav	32
Organisationsstyrning	38
Kompetensförsörjning	42
Sammanställning över vissa väsentliga uppgifter	46
Resultaträkning	48
Balansräkning	49
Redovisning mot anslag och inkomstittel	50
Finansieringsanalys	51
Tilläggsupplysningar och noter	52
 Bilaga 1. Styckkostnader för väsentliga slutprestationer	 56

Mitt första år som generaldirektör

Jag kan nu se tillbaka på ett intensivt och spännande första år på Finansinspektionen (FI). Många händelser på finansmarknaderna som har berört FI som tillsynsmyndighet har också engagerat den breda allmänheten.

- Störningar och händelser, stora som små, berör allt fler människor
- Komplexiteten och förnyelsen i det finansiella systemet fortsätter.
- Regelutvecklingen globalt, inom EU och i Sverige, intensifieras.

Detta ställer FI inför stora utmaningar och leder till att FI:s ansvar och roll förändras. Framförallt det växande kollektivet sparare kräver stärkt konsumentskydd och deras agerande påverkar det finansiella systemet på ett nytt sätt.

Vi har mot denna bakgrund ägnat mycket kraft åt att bygga en plattform för vårt framtida arbete. Vi har arbetat med visioner och värderingar och genomfört en genomgripande omorganisation för att uppnå rätt fokus, prioritering och kompetens. Alla på FI har med energi och vilja börjat att forma en kultur med aktiv riskanalys, proaktivitet, mod och handlingskraft.

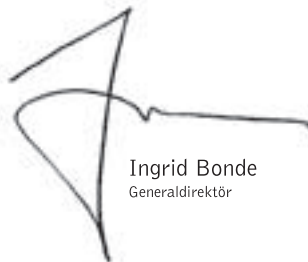
Till detta kommer ett större budgetanslag och en ny styrelse med fullt ansvar. Stärkta befogenheter för FI kommer successivt i de nya lagar som träder i kraft.

Året som gick kom till stor del att präglas av det ansträngda ekonomiska läget för de svenska livbolagen. De flesta av bolagen hade haft en hög riskexponering under den långa börsnedgången vilket kraftigt försvagat deras finanser. Den negativa utvecklingen satte blyxtbelysning på ett antal svagheter i den

grundstruktur som omger livbolagen: regelverk som tillåter att koncerner blandar ömsesidiga principer med vinstdrivande intressen, företag som präglas av en aggressiv säljkultur och bristande öppenhet och insyn.

FI har tagit ett stort antal initiativ för att hantera dessa brister, men framförallt för att bygga en bättre struktur för framtiden. Mycket återstår att göra, men man brukar ibland säga "utan kris ingen utveckling". Det stålbad som livbolagen går igenom kommer sannolikt leda fram till en positiv utveckling för hela branschen.

Det fokus som FI haft på livbolagen kommer nu att breddas till flera finansiella områden. Intressekonflikter och uppförandefrågor berör i hög grad också andra branscher. Ser vi framåt får även de kommande EG-direktiven för finansiell information och arbetet med att införliva de nya kapitalkraven enligt Basel II¹ stor tyngd i vår verksamhet. Vi ska också effektivisera vår regelgivning och tillståndshantering för att uppnå en ännu högre servicenivå gentemot företagen på finansmarknaden.

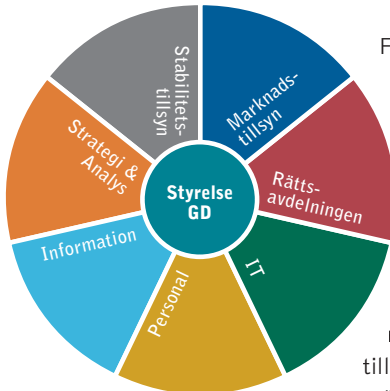

Ingrid Bonde
Generaldirektör

1 Basel II är en revidering av 1988 års överenskommelse om kapitaltäckningsregler som G 10-länderna samarbetar om i Baselkommittén för banktillsyn.

Uppdrag, organisation och ledning

4

Finansinspektionen är en central förvaltningsmyndighet med ansvar för tillsynen över finansiella marknader, marknadsplatser och finansiella företag. De övergripande målen är att bidra till det finansiella systemets stabilitet och effektivitet samt att verka för ett gott konsumentskydd. För att uppnå dessa mål utformar FI regler för finansiell verksamhet, lämnar tillstånd, utövar tillsyn och analyserar omvärldsförändringar.

FI har tillsyn över bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsbolag, försäkringsbolag, understödsföreningar, försäkringsmäklare, värdepappersbolag, fondbolag, värdepappersfonder, börser, marknadsplatser, VPC och Bankgirocentralen. Det totala antalet företag uppgår till ca 2 500.

Verksamheten indelas i fem verksamhetsgrenar:

- Analys av det finansiella systemets stabilitet
- Tillsyn av finansiella företag
- Tillsyn av marknadsplatser
- Regelgivning
- Tillstånd och anmälningar

FI har, för att hantera dessa verksamhetsgrenar på ett effektivare sätt, genomfört en organisationsförändring, som trädde ikraft den 1 januari 2004. FI har också formulerat en vision för verksamheten:

Företag och konsumenter har tillgång till ett brett utbud av tjänster med tydliga villkor på en effektiv och väl fungerande finansiell marknad.

Verksledningen. Fr.v: Ann Gårdmark, personaldirektör, Hans Schedin, chef Livbolagsgruppen, Ingrid Bonde, generaldirektör, Eva Ekström, bitr. avdelningschef Stabilitetstillsyn, Per-Arne Ström, avd.chef Strategi & Analys, Kerstin af Jochnick, avd.chef Stabilitetstillsyn, Helena Östman, informationschef, Erik Saers, avd. chef Marknadstillsyn, Gent Jansson, chefsjurist

Finansmarknadens aktörer ser FI som en myndighet med hög kompetens dit man vänder sig för vägledning. FI:s förebyggande arbete motverkar att finansiella kriser uppstår i marknaden.

Myndigheten har nära 200 anställda. Ingrid Bonde är generaldirektör. FI har en styrelse med fullt ansvar. Bengt Westerberg är styrelseordförande. Generaldirektören (GD) har närvaro- och yttranderätt. Styrelsen består av nio ledamöter, utsedda av regeringen, samt två personalrepresentanter. Under budgetåret 2003 var följande personer ledamöter i styrelsen:

Bengt Westerberg, ordförande (1)

Karin Lindell, vice ordförande,
generaldirektör Konsumentverket (2)

Gunnar Axén, riksdagsledamot (3)

Anna-Karin Eliasson Celsing,
informationschef (4)

Kathrin Flossing, kammarrättspresident (5)

Lars Hörngren, chefsekonom (6)

Lennart Nilsson, direktör (7)

Lars Nyberg, vice riksbankschef (8)

Agneta Ringman, riksdagsledamot (9)

Två personalrepresentanter

Uppdrag, organisation och ledning, fotrs.

6

LÖN OCH ERSÄTTNINGAR

Ersättningar och förmåner till verkschef och styrelseledamöter utbetalda under budgetåret 2003:

Generaldirektör Ingrid Bondes lön²:
1 027 830 kronor

STYRELSELEDAMÖTER	ARVODEN
Bengt Westerberg, ordförande	80 000 kr
Karin Lindell, vice ordförande	50 000 kr
Gunnar Axén	40 000 k
Anna-Karin Eliasson Celsing (utsedd 2003-05-01)	26 667 kr
Kathrin Flossing	40 000 kr
Lars Hörngren	40 000 kr
Lennart Nilsson (utsedd 2003-05-01)	26 667 kr
Lars Nyberg	0 kr
Agneta Ringman	40 000 kr

UPPDRAG

Uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag:

Ledande befattningshavare

Ingrid Bonde var styrelseordförande i Swed-carrier AB fram till juni 2003 och är ledamot i S:t Eriks Ögonsjukhus AB.

Styrelseledamöter

Bengt Westerberg är styrelseordförande i Vetenskapsrådet, Svenska Institutet, Sveriges Författarfond, SPI Service AB, Folkspel i Sverige AB, Cirkör AB, Patientförsäkringsföreningen (ej myndighet eller AB) samt ledamot i Riksbanksfullmäktige.

Karin Lindell är styrelseordförande (i rollen som GD) i Konsumentverket, rådsledamot i det till Allmänna reklamationsnämnden knutna rådet samt ledamot i Livsmedelsverkets styrelse.

Gunnar Axén är ledamot i Riksrevisionen.

Anna-Karin Eliasson Celsing är ledamot i Johan Celsing Arkitekter AB.

Kathrin Flossing är ersättare för ledamot i Kriminalvårdsnämnden.

Lennart Nilsson är styrelseordförande i AP Fastigheter AB, Akademiska Hus AB, Exportkreditnämnden samt ledamot i SCB.

Lars Nyberg är ledamot i Nyberg & Son Konsult AB.

Agneta Ringman är ledamot i AB Trav och Galopp, länsstyrelsen i Kalmar län samt nämnden för fortbildning av journalister (FOJO).

² Lönen inkluderar semesterlönstillägg, semestertillägg och skattepliktiga traktamenten.

Kostnader och finansiering

Kostnaden för Finansinspektionens verksamhet 2003 var nära 188 miljoner kronor. FI finansieras huvudsakligen genom anslag över statsbudgeten. För att täcka kostnaderna tar FI ut avgifter av företagen under tillsyn. Avgifterna levereras till inkomstittel på statsbudgeten. Huvuddelen av avgifterna är årliga tillsynsavgifter, som är obligatoriska. Dessutom tas ansökningsavgifter ut för tillståndsärenden och anmälningar. Intäkterna

av de olika avgifterna framgår av bokslutet. FI fullgör även kanslifunktion för Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden. Den största verksamhetsgrenen är tillsyn av finansiella företag som år 2003 förbrukade 35 procent av resurserna. Den näst största grenen är tillstånd och anmälningar som stod för 20 procent under 2003.

Verksamhetsgren	2001	Andel %	2002	Andel %	2003	Andel %
Tillsyn av finansiella företag	42 832	31	59 242	40	65 144	35
Tillsyn av marknadsplatser	11 040	8	15 165	10	18 905	10
Regelgivning	11 062	8	20 079	13	30 621	16
Tillstånd och anmälningar	28 034	20	27 710	19	36 488	20
Analys av det finansiella systemets stabilitet	19 047	14	27 547	18	34 511	19
Samverkan och samordning	25 568	19	–	–	–	–
Summa	137 583	100	149 743	100	185 669	100
Kanslifunktion	5 378		2 271		2 327	
IOSCO-konferensen	15 065		–		–	
Totalt	158 026		152 014		187 996	

TABELL 1
Verksamhetens kostnader per verksamhetsgren, tkr, löpande priser.

Verksamhetsgren	2001	Andel %	2002	Andel %	2003	Andel %
Tillsyn av finansiella företag	933	31	1 637	55	2 234	71
Tillsyn av marknadsplatser	241	8	217	7	121	4
Regelgivning	241	8	421	14	376	12
Tillstånd och anmälningar	602	20	432	15	234	7
Analys av det finansiella systemets stabilitet	422	14	256	9	175	6
Samverkan och samordning	572	19	–	–	–	–
Summa	3 011	100	2 963	100	3 140	100
Kanslifunktion	5 378		2 271		2 327	
IOSCO-konferensen**	13 010		–		–	
Totalt	21 399		5 234		5 467	

TABELL 2
Verksamhetens intäkter* per verksamhetsgren, tkr, löpande priser.

*) Exklusive intäkter av anslag.

**) FI stod värd för IOSCO-konferensen under år 2001.

Från och med år 2004 disponerar FI de intäkter som kommer av avgiftspliktiga tillstånds- och anmälningsärenden.

Övergripande mål 2003

MÅL

Regeringen har i regleringsbrevet sammanfattat Finansinspektionens övergripande mål på följande sätt:

- att bidra till stabiliteten i det finansiella systemet genom tillsyn av finansiella företag, regelgivning och tillståndsprövning,
- att bidra till konsumentskyddet inom det finansiella systemet, genom tillsyn av stabiliteten i enskilda finansiella företag, genom utarbetande och tillsyn av regler för företagens information och klagomålshantering och genom behandling av klagomål av principiell karaktär, samt
- att åtgärder som vidtas för att stärka stabiliteten eller för att förbättra konsumentskyddet ska vägas mot eventuella negativa effekter på det finansiella systemets effektivitet.

FI ska

- lämna en samlad bedömning av om myndigheten uppfyllt målen för verksamhetsområdet. Redovisningen ska innehålla en beskrivning av hur verksamheten bidrar till detta.
- lämna en redovisning av hur företagen under tillsyn uppfattar inspektionens verksamhet, samt jämföra resultatet med tidigare redovisningar.

FINANSIELL STABILITET

Den stabilitetsinriktade tillsynen framhålls särskilt bland FI:s huvuduppgifter. I banker och många andra finansiella företag finns risker som kan få konsekvenser för hela det finansiella systemets stabilitet. Små störningar i exempelvis marknadslikviditet eller i banksystemets betalningsflöden kan medföra stora samhällsekonomiska kostnader och utlösa händelseförlopp som enskilda aktörer svårt kan vara sig överblicka eller hantera.

Plötsliga, akuta stabilitetsproblem är dock inte vanligt förekommande. Särskilt inte i skeden där det allmänna ekonomiska läget präglas av återhämtning och de finansiella företagens resultat och lönsamhet utvecklas positivt. Så skedde över lag under 2003.

- FI bedömde stabiliteten i banksektorn som god.

De granskningar och riskbedömningar som genomfördes av främst de större system-

viktiga bankkoncernerna visade på måttlig, kontrollerad riskuppbbyggnad och en tillfredsställande utveckling av bankernas kapital i förhållande till risker.

- Läget för livbolagen var fortsatt ansträngt.

Orsakerna bakom livbolagens svårigheter under 2002 och 2003 sammanhänger inte bara med omvärldsutvecklingen och börsnedgångarna. Otidsenliga regelsystem, svag internkontroll i företagen, brister i hanteringen av risker och otillräcklig information till försäkringstagarna spelar en avgörande roll.

Några livbolag klarade med knapp marginal de grundläggande solvenskrav som reglerar den finansiella styrkan och förmågan att hålla ingångna försäkringsavtal. I början av hösten beslutades att inom FI inrätta en särskild arbetsgrupp, Livbolagsgruppen, med uppdrag att specialbevaka den handfull livförsäkringsbolag som redovisade låg solvens. Gruppen ska säkerställa erforderliga åtgärder om solvenssituationen för livbolagen försämrats. De livbolag som har negativ kollektiv konsolidering³ och som inte förväntas kunna återställa balansen inom 36 månader står även de under särskild bevakning.

KONSUMENTSKYDDET

Huvudsyftet bakom FI:s prioriteringar i tillsynen har varit att motverka de tecken som framkommit på instabilitet i vissa livbolag, men också att förhindra en gradvis erosion av allmänhetens förtroende. Utvecklingen har gjort det nödvändigt för FI att vid sidan av ett traditionellt stabilitetsperspektiv i tillsynen utreda och granska en rad olika problemställningar utifrån ett konsumentperspektiv. Diskussionen om livbolagens problem och brister under 2003 illustrerar detta.

³ Om konsolideringsnivån är 100 procent motsvarar tillgångarna exakt bolagets åtaganden och preliminärt fördelat överskott. Om den kollektiva konsolideringen sjunker under 100 ökar risken för en sänkning av återbäringsräntan.

Omdiskuterade bonusavtal.

Skandiakoncernens interna kontroll och redovisning av bonusavtal granskades särskilt av FI. Men Skandia Liv hörde inte till de livbolag som FI bevakade på grund av en ansträngd ekonomisk situation.

Övergripande mål 2003, forts.

10

- Intressekonflikterna, som berörde livbolagen, gjorde det nödvändigt att sätta in motåtgärder

De förhållanden som uppmärksammades på olika nivåer i Skandiakoncernen, och i flera andra finansiella koncerner som inkluderar traditionella livförsäkringsbolag, aktualiserade viktiga ägar- och ledningsfrågor. I grunden är detta ett ansvarsområde där företagsledningar och ägare själva ska ha kapacitet att hantera olika problem och klara ut ansvarsförhållanden. FI:s primära ansvar i tillsynen är att granska företagets internkontroll och följa upp hur väsentliga verksamhetsrisker och risker för intressekonflikter hanteras.

FI presenterade i juni månad en problemanalys och ett antal förslag till åtgärder i en uppmärksamman rapport till regeringen om intressekonflikter i livbolagen⁴. Förslagen syftade till att ge försäkringstagarnas intressen större tyngd i berörda styrelser och att öka insynen i livbolagens transaktioner med närstående koncernbolag. En mer omfattande regelöversyn för hela livförsäkringsområdet har därefter initierats av regeringen.

I flera undersökningar har FI granskat konsumentskyddet på marknaderna, exempelvis bankernas betalningsrutiner och hantering av kundklagomål. Mot slutet av året inleddes en undersökning av regelefterlevnaden i fondbolagens handel.

PÅVERKAN PÅ SYSTEMETS EFFEKTIVITET

Merparten av FI:s verksamhet har, i större eller mindre grad, haft avsedd påverkan på stabilitetsläget och på konsumentskyddet. Tillsyn, tillstånds- och regelgivning har löpande bidragit till måluppfyllelsen.

Det finns alltid risker förknippade med allt för genomgripande myndighetsreglering och tillsyn till förmån för systemstabilitet eller för att skydda konsumenterna. Effektiviteten i

produktionen av finansiella tjänster kan hämmas. Mot den bakgrunden krävs att FI gör en avvägning av olika intressen och bedömer konsekvenser av sina insatser.

Så har också skett under det gångna året med följande slutsatser:

- FI har prioriterat bevakningen av livbolagen för att uppfylla målet om att bidra till stabiliteten och till ett gott konsumentskydd. Omfattningen motiveras väl av det ansträngda läge som flera livbolag befinner sig i. Finansiellt instabila bolag som tappar kundernas förtroende fungerar knappast effektivt på marknaden.
- Till detta kommer att FI:s förslag till åtgärder för att motverka intressekonflikter och förtroendeproblem i livbolagen under året haft betydande påverkan. FI har även signalerat förändringar i egen praxis, i linje med slutsatserna i rapporten om intressekonflikter i livbolagen. FI avser att spela en mer proaktiv roll framöver genom stramare tillståndsgivning och åtgärder i regelgivningen som främjar bättre insyn och informationsspridning och som kan bidra till att stärka förtroendet för finansmarknadens aktörer.
- Möjligheten att påverka finansiella företag och marknader grundläggs av ny och anpassad regelgivning. Betydande kapacitet har under 2003 lagts på olika berednings- och utvecklingsarbeten för att ta fram ny regelgivning internationellt, inom ramen för Baselkommittén för banktillsyn och inom EU. Bakom detta ligger bedömningen att mer harmonisering och samverkan mellan länderna främjar likvärdiga spelregler och väl fungerande marknader.
- Till detta kommer bedömningar och avvägningar av väsentliga regleringseffekter som fortsatt sker på nationell nivå. Ny regelgivning från FI föregås genomgående av behovs- och konsekvensanalyser och av remissförfaranden.

4 Rapporten Intressekonflikter i livbolagen finns på Finansinspektionens webbplats www.fi.se

SAMMANFATTANDE RESULTAT

REGLERINGSBREVETS MÅL I SAMMANDRAG

RESULTAT

Analys av det finansiella systemets stabilitet

- Att analysera den riskuppbbyggnad som äger rum i de finansiella företagen och på marknaderna.
- Att tidigt identifiera instabilitet i det finansiella systemet.

Målet uppfyllt
lägesbedömning i rapporten "Finanssektorns stabilitet 2003".

Målet uppfyllt
fokus på livbolag och systemviktiga banker.

Tillsyn av finansiella företag

- Att, särskilt för systemviktiga företag, som har betydelse för den finansiella stabiliteten, bedöma samlad finansiell ställning, risktagande och riskhanteringsförmåga.
- Att övervaka hur de finansiella företagen följer gällande regler, med prioritet för intern kontroll, klagomålshantering, informationsgivning till kunder, och riskexponering.
- Att samverka med andra länders tillsynsmyndigheter och tillvarata de möjligheter som samarbete inom EU medför.
- Att motverka att det finansiella systemet används i brottsliga syften.

Målet uppfyllt
genom koncernanalyser, undersökningar och riskbedömningar i tretton större finansiella företag/koncerner⁵.

Målet uppfyllt
genom platsundersökningar och övrig löpande tillsyn med särskild fokus på livbolagen.

Målet uppfyllt
genom löpande samverkan tillsynen och informationsutbyte med tillsynsmyndigheter i Norden och inom EU.

Målet uppfyllt
genom samverkan med myndigheter, nationellt och internationellt, riktade undersökningar samt informationsgivning till finansiella företag.

Tillsyn av marknadsplatser

- Att verka för välordnade finansiella marknader och särskilt beakta tillsynens konsekvenser för förtroendet och effektiviteten på marknaderna.
- Att analysera händelser i samband med handel med finansiella instrument för att identifiera fall värda att utreda på grund av misstanke om insiderbrott eller otillbörlig kurspåverkan.

Målet uppfyllt
genom egen marknadsövervakning, prospektgranskning och samverkan med marknadens aktörer skapas förutsättningar för ett välgrundat förtroende.

Målet uppfyllt
genom marknadsövervakning och utredningsverksamhet. FI samverkar här med Stockholmsbörsen och Ekobrottsmyndigheten.

Regelgivning

- Att genom regelgivning bidra till stabilitet och genomlysning av de enskilda finansiella företagen samt ett gott konsumentskydd.
- Att fortsätta arbetet med att förenkla regelgivningen och väga effekten av regelgivning mot effektivitetskrav.

Målet uppfyllt
genom löpande arbete med föreskrifter och allmänna råd samt internationellt utvecklingsarbete.

Målet uppfyllt
genom löpande arbete med översyner av gamla föreskrifter och allmänna råd och utgivning av ett begränsat antal nya.

Tillstånd och anmälningar

- Att snabbt, kostnadseffektivt och med hög kvalitet handlägga tillstånds- och anmälningsärenden.
- Att låta handläggningstiden för prospektärenden vara högst 10 dagar.

Målet delvis uppfyllt.
Handläggningstiderna för flera typer av tillståndsärenden har ökat under året, medan den totala tiden har minskat.

Målet uppfyllt
genomsnittlig handläggningstid är 6 dagar.

5 FI prioriterar i tillsynen granskningen av de 13 större finansföretagen/koncernerna som är Föreningssparbanken, Nordea, Handelsbanken, SEB, Skandia, If, Länsförsäkringar, Folksam, AMFp, Alecta, Bankgirocentralen, VPC och Stockholmsbörsen.

Företagens betyg på FI

12

För fjärde året har Finansinspektionen på regeringens uppdrag låtit utföra en attitydundersökning riktad till ett brett urval av omkring 400 företag under tillsyn. Årets totalomdöme är oförändrat i förhållande till den föregående mätningen (3,33 på skalan 1–5). Betyget döljer dock det faktum att en klar förbättring kan konstateras i flertalet kategorier. Störst är förbättringen bland bankaktiebolagen. Att resultatet ändå hålls tillbaka beror på en viss tillbakagång i gruppen försäkringsmäklarbolag som i kraft av sin stora numerär starkt påverkar totalresultatet.

De systemviktiga aktörerna är, liksom tidigare år, kritiska till bland annat kompetens, möjlighet att få svar på frågor och personella resurser. Bland fondbolagen finns en omfattande kritik av personella resurser, effektivitet och handläggningstider. Dessa områden har generellt sett i samtliga tidigare mätningar betraktats som några av de största problemen.

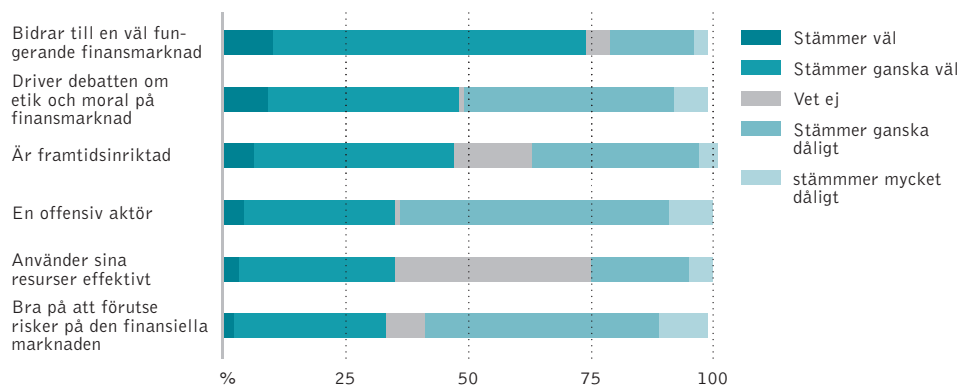
Bortsett från handläggningstiderna är omdömena om tillståndsgivningen i huvudsak positiva. Mest positiva är försäkringsbolagen.

I årets mätning har vi även valt att fråga företagen om deras attityder till FI och vårt arbete. Tre av fyra aktörer under tillsyn anser att FI bidrar till en väl fungerande finansmarknad. Hälften tycker att vi driver debatten om etik och moral på finansmarknaden och är framtidsinriktade.

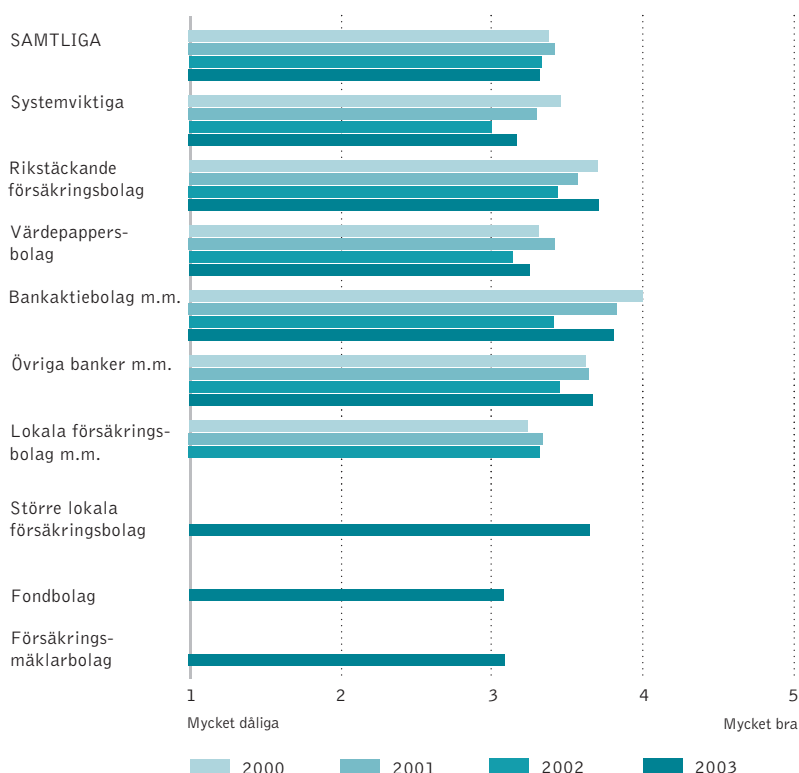
Det finns dock en mer negativ syn på hur offensiva vi är och vår förmåga att förutse risker på den finansiella marknaden. Inställningen till FI är mest positiv inom kategorin övriga banker och kreditmarknadsbolag.

ATTITYDER TILL FINANSINSPEKTIONEN?

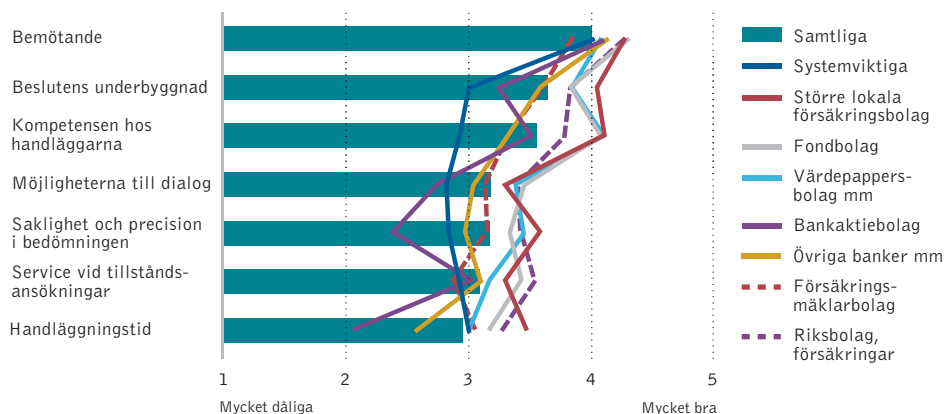
Bas: Samtliga

**OMDÖME OM FINANSINSPEKTIONENS INSATSER
TOTALT SETT, MEDELVÄRDEN**
Bas: Samtliga

OMDÖME OM TILLSTÅNDSGIVNINGEN, MEDELVÄRDEN
Bas: Samtliga

Analys av det finansiella systemets stabilitet

14

MÅL

Finansinspektionen ska analysera den riskuppbbyggnad som äger rum i de finansiella företagen och på marknaderna. Instabilitet i det finansiella systemet ska tidigt identifieras.

FI ska

- i en särskild rapport senast den 15 oktober 2003 redovisa väsentliga utvecklingstendenser och iakttagelser som framkommit samt en samlad bedömning av stabilitetsläget. I rapporten ska den framåtblickande analysen av stabilitetshot och risker inom centrala finansiella riskområden prioriteras.
- redovisa de åtgärder som vidtagits under året med anledning av 2002 års rapport om finanssektorns stabilitet och en bedömning av vilka effekter åtgärderna har haft utifrån stabilitetsläget enligt motsvarande rapport år 2003.

FINANSSEKTOENS STABILITET 2003

Finansinspektionens arbete för finansiell stabilitet innefattar bland annat att kartlägga risker och risktagande i de finansiella företagen och i finanssektorn i mer övergripande mening. En utgångspunkt i arbetet är den informationsinhämtning och de bedömningar som görs inom ramen för den löpande tillsynen. Denna information kompletteras med olika specialundersökningar och enkäter, och med den löpande statistiska rapporteringen om de finansiella företagens resultatutveckling, kapitaltäckning etc. Till detta kommer en informationsinhämtning och analys av utvecklingstendenserna när det gäller finanssektorns omvärldsvillkor, i termer av ändringar i regelverk, makroekonomiska förändringar och strukturutvecklingen på finansmarknaderna.

Utifrån dessa olika informationskällor och analysområden gör FI en samlad årlig bedömning av finanssektorns stabilitet i form av en årlig rapport till regeringen, som också publiceras.

I stabilitetsrapporten för 2002 var huvudslutsatserna att stabiliteten i banksektorn framstod som betryggande, låt vara att vissa osäkerhetsfaktorer också kunde noteras, inte minst i anknytning till den politiska och militära spänningen i Irak och Mellanöstern i övrigt. Samtidigt konstaterades att läget i livbolagssektorn var klart bekymmersamt, mot bakgrund av det långvariga börsfallet och det fallande ränteläget.

Stabila banker

I 2003 års rapport gavs i huvudsak samma allmänna bild som året innan, stabilitetsituationen i storbankerna var god. Mot bakgrund av detta och av de försiktigt positiva signalerna om konjunkturåterhämtning 2003, granskade FI även bankernas affärsstrategiska planer för mer långsiktig expansion och tillväxt, såväl i Sverige som internationellt.

Det är viktigt ur ett tillsynsperspektiv att följa de förändringar i struktur och verksamhetsinriktning som sker och som driver fram ett regionalt mer integrerat banksystem inom Norden och Baltikum. Stabilitetsanalysen på FI har mot den bakgrunden breddats för att kunna väga in fler aspekter från de länder där svenska banker driver verksamhet.

Fortsatt ansträngd situation i livbolagen

Försäkringssektorn uppvisar även fortsättningsvis en ansträngd situation. Det konstaterades att problemen i vissa livbolag har fördjupats ytterligare. I takt med de växande svårigheterna har problemen med den bristfälliga konsumentinformationen och olika slag av intressekonflikter blivit tydliga. FI har därför arbetat intensivt med dessa frågor under hela 2003.

Efter att i regeringsrapporten 2002 allmänt ha redovisat krav på åtgärder för att motverka finansiell instabilitet valde FI i senaste rapport en delvis annorlunda strategi. De

Utökad agenda. Fler människor än tidigare påverkas av finansmarknaden och därmed får FI en mer omfattande agenda för det analysarbete som chefsekonom Martin Blåvarg ansvarar för.

livbolag som FI hade under särskild bevakning redovisades med namn⁶. Både de bolags vars solvenssituation var pressad och de bolag som enligt FI:s bedömning stod inför en momentan reallokering, det vill säga ett återtagande av tidigare utlovad återbäring utöver garantibeloppen, redovisades. Bakom detta låg bedömningen att det främjade både försäkringsmarknadens funktion och konsumentintresset att mer av FI:s analyser och granskningar redovisades på ett öppet sätt.

Nya förutsättningar för tillsynen

De förändringar som skett i FI:s stabilitetsanalys under 2003 sammanhänger i hög grad med pågående omvärldsförändringar där den finansiella sektorns betydelse ökar. Olika finansiella störningar riskerar att få bredare genomslag än tidigare. Fler människor påverkas av exempelvis räntor och aktiekurser men också av intressekonflikter i de finansiella företagen. Därmed får också FI en mer omfattande agenda för sitt analysarbete och för tillsynen.

6 Avser följande bolag: KPA Pensionsförsäkring AB, Livförsäkrings AB SalusAnsvar, Nordea Livförsäkring i Sverige AB, Nya Livförsäkringsaktiebolaget SEB Trygg Liv, SPP Livförsäkring AB

Tillsyn av finansiella företag

16

MÅL

1. Finansiella företag under tillsyn ska vara stabila, ha väl fungerande intern kontroll och sund balans mellan kapital och risker.
2. Tillsynen över större systemviktiga företag ska särskilt prioriteras. Finansinspektionen ska bedöma samlad finansiell ställning, risktagande och riskhanteringsförmåga inom respektive företag. Livförsäkringsbolagens åtgärder för att återställa positiv konsolidering ska särskilt uppmärksammas.
3. Tillsyn av hur de finansiella företagen efterlever gällande regler ska bidra till att målen om stabilitet och ett gott konsumentskydd uppfylls. Avseende konsumentskydd ska företagens klagomålshantering och informationsgivning till kunder prioriteras.
4. Tillsynen ska om nödvändigt ske i samverkan med andra länders tillsynsmyndigheter.
5. Tillsynen ska motverka att det finansiella systemet används i brottsliga syften, såsom penningtvätt och finansiering av terrorism.

FI ska redovisa

1. en bedömning av företagets förmåga att identifiera och hantera väsentliga risker, eventuella iakttagelser om brister i dessa avseenden. En samlad bedömning av effekterna av den finansiella tillsynen.
2. hur tillsynen av de systemviktiga företagen genomförts avseende samlad riskbedömning och i vilken utsträckning bedömningarna når uppsatta kvalitetskrav. Antalet påbörjade och avslutade undersökningsärenden, samt nedlagd arbetstid på dessa, fördelade på stabilitetsviktiga företag och övriga. En bedömning av livförsäkringsbolagens åtgärder för att återställa positiv konsolidering.
3. en bedömning av ur regelefterlevnaden utvecklats. En redovisning och utvärdering av de sanktioner som under året har meddelats företag under tillsyn. En bedömning av företagets information till kunder och klagomålshantering. En redovisning av försäkringsbolagens rutiner och handläggningstider vid personskadereglering.
4. hur samverkan med andra länders tillsynsmyndigheter genomförts och hur möjligheterna som arbetet inom EU medför tagits tillvara.
5. de insatser som gjorts för att förhindra att det finansiella systemet används i brottsliga syften, såsom penningtvätt och finansiering av terrorism. Resultat redovisas avseende regelefterlevnad, tillsynsmetoder och samverkansformer.

FÖRETAGENS HANTERING AV VÄSENTLIGA RISKER

Slutsatserna av FI:s undersökningsverksamhet är att företagen under FI:s tillsyn på ett acceptabelt sätt uppfyller de kvalitetskrav som FI ställer och att riskhanteringen successivt har förbättrats. Riskanalyser och övriga undersökningar bildar underlag för en fördjupad analys av riskexponering och kontrollrutiner i väsentliga affärsområden.

Livbolagen

Resultatet av FI:s granskning av livbolagen ger vid handen att försäkringsspararnas situation inte bedöms hotad i nuläget. En viss generell förbättring av den kollektiva konsolideringen har skett under 2003, men en fortsatt bevakning behövs.

Läget för livbolagen var emellertid fortsatt ansträngt under 2003. Livbolagen hotades inte av konkurs, som var fallet med vissa banker och finansbolag under finanskrisen i början av 1990-talet. Vissa drag och orsaker bakom sektorns svårigheter känns dock igen – otidsenliga regelsystem, svag internkontroll i företagen, brister i hanteringen av risker och otillräcklig information till försäkringstagarna.

Några livbolag klarade med knapp marginal de grundläggande solvenskrav som reglerar den finansiella styrkan och förmågan att möta ingångna försäkringsavtal. I början av hösten beslutades att inom FI inrätta en särskild arbetsgrupp, Livbolagsgruppen, med uppdrag att specialbevaka den handfull livförsäkringsbolag⁷ som redovisade låg solvens och att säkerställa erforderliga åtgärder om solvenssituationen försämrades.

⁷ Avser följande bolag: KPA Pensionsförsäkring AB, Livförsäkrings AB SalusAnsvar, Nordea Livförsäkring i Sverige AB, Nya Livförsäkringsaktiebolaget SEB Trygg Liv, SPP Livförsäkring AB

De aktuella livbolagen avkrävdes en tätare rapportering av sin solvensutveckling och FI genomförde mot slutet av året noggranna undersökningar av bolagens solvenssituation. Krav kommer att ställas på några av bolagen att vidta åtgärder med anledning av brister som framkommit av granskningsrapporterna.

De livbolag som har negativ kollektiv konso- lidering och som inte förväntas kunna åter- ställa den inom 36 månader står också under särskild bevakning⁸. Det är bolagen själva som måste avgöra hur de vill ta sig an proble- men med negativ kollektiv konsolidering, men FI har ställt tydliga krav på bolagen. De måste kommunicera aktuell policy och åter- bäringspolitik till sina kunder och återställa balans mellan totala tillgångsvärden och motsvarande skulder inom stipulerad tid.

I problematiken kring intressekonflikter finns det också exempel på brister i den interna kontrollen. Ett exempel på detta är Skandia, vars styrelse har ålagts att till FI lämna en redogörelse för hur dessa brister ska åtgär- das. FI har också begärt löpande information om det interna arbetet i Skandia. De av FI förordnade revisorerna har särskilt fått redo- göra för redovisningen av bonusavtalen och den interna kontrollen.

”Allan-regeln” och skattelagstiftningen

En fråga som har aktualiserats i samband med reduktion av allokerad återbärning är en av livbolagen tillämpad praxis, den så kallade Allan-regeln, som innebär att bolaget inte reducerar tilläggsbeloppet för en försäkring under utbetalning, även om det verkliga vär- det på försäkringen inte längre kan motivera beloppet. Flera bolag har därför beslutat att slopa denna praxis. Då det har visat sig att det i skattelagstiftningen kan finnas hinder för slopandet av Allan-regeln har regeringen aviserat att lagstiftningen ska förtydligas för

att undanröja konflikten mellan rörelse- och skattelagstiftningen.

Intressekonflikter i livbolagen

Intressekonflikterna på olika nivåer i finan- siella koncerner som inkluderar traditionella livförsäkringsbolag, vilka drivs enligt ömse- sidiga principer, har gjort det nödvändigt att sätta in motåtgärder. Till en del är det fråga om att motverka koncerninterna konflikter, som berör styrelser och företagsledningar å ena sidan samt aktieägarkollektiv eller försäkringstagarkollektiv å den andra. Intres- sekonflikter mellan olika kategorier försäk- ringstagare, kopplat till livbolagens hantering av ekonomiska över- respektive underskott, utgör också en del i problembilden.

Intressekonflikterna kan ha påverkat livbo- lagens styrning på ett sätt som kan ha lett till att förtroendet för branschen delvis har rubbats. FI fick i början av 2003 regeringens uppdrag att granska dessa intressekonflikter. FI presenterade i juni 2003 en problemanalys och ett antal lösningsförslag i sin rapport till regeringen. Ett antal åtgärder föreslogs för att ge försäkringstagarnas intressen större tyngd i berörda styrelser och möjliggöra bättre insyn i livbolagens transaktioner med närstående koncernbolag. En mer omfattande regelöversyn för hela livförsäkringsområdet har även initierats av regeringen.

Under hösten har FI, som en följd av liv- bolagsrapporten, startat ett projekt för att på ett genomgripande sätt kartlägga koncer- ninterna avtal mellan livbolag och närstående företag samt hur dessa prissätts och följs upp. Målet med projektet är att ta fram ett metodstöd för att i tillsynen granska huruvida koncerninterna avtal uppfyller rimliga krav på affärsmässighet ur ett försäkringstagar- perspektiv.

8 Avser följande bolag: Länsförsäkringar Liv, SalusAnsvar Liv, SPP Liv, Gamla SEB Trygg Liv

Tillsyn av finansiella företag, forts.

18

Bankerna

För att skaffa underlag för de samlade riskbedömningarna av de större koncernerna har FI undersökt bankkoncernernas likviditetsrisker, marknadsrisker, kreditrisker och operativa risker. Granskningen av operativa risker genomfördes i nordisk samverkan med tillsynsmyndigheterna i dessa länder. En av kreditriskundersökningarna har genomförts i samarbete med en utländsk tillsynsmyndighet.

Sammantaget konstateras att en kontinuerlig utveckling av riskanalys- och riskhanteringsprocesserna sker inom bankkoncernerna, delvis som en förberedelse inför de kommande nya internationella kapitaltäckningsreglerna.

För att säkerställa arbetet med att införa de kommande internationella kapitaltäckningsregler har FI genomfört en kartläggning av de fyra storbankerna, både vad gäller kreditrisk och operativ risk. Syftet med kartläggningarna har varit att inhämta kunskap dels om de internratingsystem som idag används inom storbankerna, dels om var storbankerna befinner sig i arbetet med att förbereda sig för de nya kapitaltäckningsreglerna. Denna kunskap ska utgöra ett underlag när föreskrifterna ska utformas på området.

Vidare pågår löpande uppföljningar och analyser av de fyra storbankernas interna riskrapporter och risknivåer vad avser kredit-, marknads- och likviditetsrisker.

FI:s riskbedömningar av bankerna visar:

- små förändringar i den samlade riskbilden i fråga om exponering för kreditrisker, marknadsrisker och likviditetsrisker,
- en tillfredsställande utveckling av bankernas kapitaltäckning,
- en kontinuerlig utveckling av riskanalys- och riskhanteringssystemen, delvis som förberedelse för de kommande nya internationella kapitaltäckningsreglerna.

Börser och clearingorganisationer

FI har under året godkänt en av Stockholmsbörsen utarbetad modell, R-CAR, för beräkning av kapitalkrav för Stockholmsbörsens derivatverksamhet. Syftet är att säkerställa att Stockholmsbörsen har tillräckligt kapital för att möta de vid var tid uppkommande riskerna i verksamheten.

Vidare har FI godkänt ett nytt clearing- och avvecklingssystem, benämnt New Clear, som VPC tagit fram tillsammans med marknadsaktörer och Riksbanken. Förändringarna innebär att urbackningsrisken eliminerats och att systemet förberetts för ett kortare avvecklingsschema. Genom dessa åtgärder uppfylls de kvalitetskrav som bör ställas på clearing- och avvecklingssystemet, vilket var föremål för Internationella valutafondens kritik hösten 2001.

Under året har FI auktoriserat en ny börs, NGM, som tidigare var auktoriserad som marknadsplats.

Ett samrådsavtal har under året tecknats mellan FI och Riksbanken om samarbete och utbyte av information inom clearing och avvecklingsområdet.

**SAMVERKAN MED ANDRA LÄNDERS
TILLSYNSMYNDIGHETER**

Flera av de finansiella koncerner som står under FI:s tillsyn har gränsöverskridande verksamheter. Nordea och If hör till de företag som har omfattande verksamhet i flera nordiska länder. En effektiv tillsyn över dessa koncerner kräver ett väl fungerande samarbete och ett kontinuerligt informationsutbyte mellan ansvariga tillsynsmyndigheter.

Tillsynen över Nordeakoncernen har liksom tidigare år genomförts i enlighet med den överenskommelse som träffats mellan de nordiska tillsynsmyndigheterna. En samlad riskbedömning har sammanställts under

Finansinspektörer. Anders Broman, Richard Carlsson, Markus Ramström och Gunilla Landert granskar företagets risker och kapitalstyrka för att FI ska uppnå målet om att finansiella företag ska vara stabila.

andra halvåret 2003 varvid Nordeas mest väsentliga riskområden belysts ur ett nordiskt perspektiv.

En studie har gjorts under 2003 om de tillsynsmässiga konsekvenserna med anledning av den omstrukturerad av dotterbolag till filialer som pågår i Nordea.

Ett samarbetsavtal finns sedan tidigare mellan Finansinspektionen, norska Kredit-tilsynet och finska Försäkringsinspektionen om tillsynen av If-koncernen. Under året har samarbetsavtal tecknats med den isländska tillsynsmyndigheten Fjármálaeftirlitið om tillsynen över den isländska banken Kaupthing, och med den estländska tillsynsmyndigheten Finantsinspektsioon. Ett samarbetsavtal med Litauen är under beredning och kommer att tecknas under 2004.

Samgåendet mellan Stockholmsbörsen och HEX under året kommer att medföra ett behov av samordning mellan FI och den finska Finansinspektionen. Ett samarbetsavtal är under beredning och kommer att tecknas under 2004.

REGELEFTERLEVNAD

Bedömningen av hur det finansiella regelverket efterlevs bygger på företagets rapportering av uppgifter till FI och resultaten av FI:s egna undersökningar och observationer. Observationerna omfattar väsentliga regelöverträdelser, uppförandefrågor och kvalitetsfrågor. Tillsynsinsatser görs primärt i förebyggande syfte, men sanktioner förekommer. Den sammantagna bedömningen är att nivån på regelefterlevnaden generellt sett är acceptabel i de finansiella företagen.

Tillsyn av finansiella företag, forts.

20

FI har även under 2003 haft ett särskilt uppdrag att redovisa bankernas rutiner för betalningsöverföringar. En granskning har skett⁹ av bankernas informationsgivning, avgifter och tidsåtgång för aktuella transaktioner. FI kan konstatera att bankernas avgifter och tidsåtgång för betalningsöverföringar har minskat men att brister fortfarande finns i informationen till bankkunden. Därför har FI givit de förordnade revisorerna i uppdrag att särskilt granska detta och redovisa resultaten till FI senast den 31 mars 2004.

I platsundersökningar på bankkoncernerna konstaterades i vissa fall brister i riskkontrollen. Resultaten från undersökningarna ingår i de samlade riskbedömningarna och kommuniceras med respektive bankledning. Sammantaget konstaterades att en kontinuerlig utveckling av riskanalys- och riskhanteringsprocesserna sker inom bankkoncernerna, delvis som en förberedelse inför de kommande nya internationella kapitaltäckningsreglerna.

Vidare har FI påbörjat en löpande uppföljning och analys av de fyra storbankernas interna riskrapporter och risknivåer vad avser kredit-, marknads- och likviditetsrisker.

Inga väsentliga regelöverträdelser har iakttagits för börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingorganisationer.

FÖRETAGENS INFORMATION OCH KLAGOMÅLSHANTERING

Finansinspektionens granskade under året hur ett urval av banker hanterar klagomålen från sina kunder. FI har utfärdat allmänna råd på området och fann det angeläget att

bevaka hur råden efterlevs. Resultatet av granskningen offentliggjordes i en rapport i januari 2004¹⁰. Klagomålshanteringen var tillfredsställande hos SEB och Länsförsäkringar Bank. Mindre administrativa brister konstaterades hos Skandiabanken, Handelsbanken och Nordea. Föreningssparbanken och ICA-banken uppvisade däremot brister i klagomålshanteringen varför FI fortsätter sin granskning.

FI tog under 2003 emot 470 klagomål från konsumenter på banker och värdepappersbolag vilket innebär en minskning med 3,5 procent från 2002. Den största andelen klagomål handlar om värdepapper eller om kreditgivning. Från och med första kvartalet 2004 avser FI att på hemsidan redovisa vilka företag som FI tar emot klagomål på.

FÖRSÄKRINGSBOLAGENS PERSONSKADE-REGLERING

FI konstaterade i rapporten Stärkt skydd för trafikskadade – åtgärder och förslag, att försäkringsbolagen på ett i många delar bra sätt har vidtagit åtgärder enligt den inriktning som FI föreslog för ett antal år sedan¹¹. För att komma vidare och redovisa hållfasta resultat när det gäller ett stärkt konsumentskydd bör bolagen enligt FI vidta följande åtgärder:

- utöka informationen till de trafikskadade med en prognos eller normtid för när skadan bedöms vara slutreglerad,
- förbättra statistikhanteringen för att kunna jämföra mellan och inom bolagen över tiden,

⁹ Rapporten Från konto till konto finns på www.fi.se

¹⁰ Rapporten Bankernas klagomålshantering (2004:1) finns på www.fi.se

¹¹ I december 1998 redovisade FI i en rapport till regeringen, Försäkringsbolagen och de trafikskadade (1998:6), rutiner och handläggningstider i försäkringsbolagens personskadereglering. FI föreslog åtgärder för att stärka konsumentskyddet. Den nya granskningen redovisas i rapport 2003:1 på www.fi.se

- utveckla skaderegleringen, genom att särskilt satsa på kompetenshöjande åtgärder för att bättre bemöta och informera trafikskadade.

FI föreslog vidare att bolagen:

- skapar riktlinjer för vilket medicinskt underlag som är godtagbart och hur ett medicinskt utlåtande ska utformas samt
- överväger intensifierade utbildningsinsatser i försäkringsmedicin.

I det fortsatta arbetet har FI haft överläggningar med branschen om rutiner och rapportering av handläggningstider. Diskussioner har också förts med Socialstyrelsen.

SANKTIONER¹²

En av FI:s ambitioner är att arbeta proaktivt, det vill säga påverka företagen så att en god regelfterlevnad uppnås. En väsentlig del av FI:s "korrigeringsarbete" utförs i förebyggande syfte i samband med de löpande kontakter som FI har med företagen i tillsynsverksamheten, innan regelöverträdelser sker. I de fall regelöverträdelser har skett, utfärdas sanktioner. Under 2003 utfärdades tre sanktioner.

Följande sanktioner utdelades under 2003:

- återkallande av oktrojen för Coop Bank eftersom verksamheten inte utvecklats i enlighet med den plan som förelåg när banken fick tillstånd ett år tidigare. De tre ägarna Skandia Liv, KF och TeliaSonera förmådde inte att på ett konstruktivt sätt lösa den uppkomna situationen.
- varning till Spectra Fondkommission för att de inte följt reglerna om kapitalkrav i

lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag och bestämmelserna om minsta kapitalbas i lagen om värdepappersrörelse.

- FI bevakar att tillståndspliktig verksamhet inte bedrivs av företag eller personer som inte har tillstånd. Svenska trygg- och ansvarsförsäkringsmäklarna förelades därför vid vite av 500.000 kronor att upphöra med att utan tillstånd använda benämningen försäkringsmäklare i sin rörelse. Benämningen får endast användas av den som driver verksamhet enligt lagen om försäkringsmäklare. Bolaget hade inte tillstånd av FI att bedriva sådan verksamhet.

TABELL 3

Sanktioner, antal

2001	3
2002	8
2003	3

Avgifter med anledning av försenad anmälan av värdepappersinnehav redovisas i avsnittet om tillsyn av marknadsplatser.

UNDERSÖKNINGAR

Tillsynsstrategi för effektiv prioritering

FI har under 2003 beslutat om en strategi för tillsynen.¹³ Strategin innebär att alla företag under tillsyn riskkategoriseras efter den påverkan på den finansiella stabiliteten som de bedöms ha. Företagen delas in i fyra riskklasser enligt följande:

- I Stor påverkan av enskilda företag
- II Medelstor påverkan av enskilda företag
- III Liten påverkan av enskilda företag

¹² Finansinspektionen ingriper mot företag som bryter mot lagar och regler på finansmarknaden, ytterst genom att återkalla deras tillstånd. FI kan också utfärda erinringar eller förelägga företagen att vidta åtgärder. På www.fi.se finns samtliga sanktioner sedan augusti 1999.

¹³ Tillsynsstrategin finns på www.fi.se

Tillsyn av finansiella företag, forts.

TABELL 4
Antal avslutade undersökningsärenden

AKTIVITET	2001	2002	2003
Tillsyn, systemviktiga	*	67	88
Tillsyn, övriga	*	105	84
Summa undersökningar	105	172	172

*) Uppgifter i denna skärning föreligger inte för 2001

TABELL 5
Undersökningsärenden – nedlagd tid, timmar

AKTIVITET	2001	2002	2003	Andel av totaltid % ¹⁵
Tillsyn, systemviktiga	*	22 599	21 000	8
Tillsyn, övriga	*	18 644	16 244	6
Summa timmar	36 810	41 243	37 244	14

*) Uppgifter i denna skärning föreligger inte för 2001

IV Ingen eller liten påverkan av enskilda företag.

Strategin anvisar också tillsynsmodeller för respektive riskkategori. Bedömningen av risken för störningar i enskilda företag avgör tillsynens omfattning och intensitet.

Tillsynsstrategin är därmed ett verktyg för en effektivare prioritering i tillsynsverksamheten.

Fokus på systemviktiga företag – riskklass I

Den tillsynsverksamhet som har redovisats i de föregående avsnitten har till stor del riktats mot de systemviktiga företagen i riskklass I. Dessa blir föremål för en rad tillsyns-åtgärder som syftar till att ge en samlad bild av företagets förmåga att hantera risker och kapital. 56 procent av FI:s tillsynsresurser åtgick för tillsynen av företag i denna kategori. Som framgår av redovisningen i de föregående avsnitten har tillsynen över livförsäkringsbolagen prioriterats under 2003.

Övriga företag – riskklass II-IV

44 procent av FI:s tillsynsresurser avsåg tillsynen av övriga företag, vilka främst omfattas av riskkategori II och III i FI:s tillsynsstrategi. Företagen i dessa kategorier blir framför allt föremål för temaundersökningar.

Temaundersökningar som har genomförts under 2003 avser

- *Livbolagens information till konsumenter:* Bolagen ska återkomma till FI senast under maj 2004 och redovisa vilka åtgärder de har vidtagit.
- *Värdepappersbolagens internkontroll och riskhantering:* De undersökta bolagen har trots hårda neddragningar av personal lyckats bibehålla en tillfredställande intern kontroll.
- *Värdepappersbolagens hantering av kundorder:* Hanteringen av kundorder kan förbättras¹⁴. FI kommer därför att fortsätta bevakningen och diskussionerna med branschen.

Den sammanlagda undersökningstiden har minskat jämfört med föregående år. Detta kan delvis förklaras av den satsning som under 2003 gjordes på organisationsförändringen och det breda deltagandet av personalen i detta arbete.

Väsentliga resurser har också lagts på externa konsulter i den särskilda satsningen som gjordes på tillsynen av livbolagen under 2003. Insatserna kompletterar FI:s egna undersökningar. FI:s förordnade revisorer bidrar också till tillsynsverksamheten och kan i vissa fall få uppdrag utöver ordinarie revisionsarbete.

¹⁴ Skrivelsen Värdepappersinstitutens hantering av kundorder (2003-07-08) finns på www.fi.se

¹⁵ Totala tiden på myndigheten uppgick till 272 601 timmar.

ÅTGÄRDER MOT EKONOMISK BROTTLIGHET

Undersökningar av de stora bankerna visar att åtgärder mot penningtvätt och terroristfinansiering givits hög prioritet under senare tid.

FI har deltagit i Ekorådet, som är ett centralt samverkansorgan mot ekonomisk brottslighet, och har i samverkan med andra myndigheter fortsatt arbetet med en hotbildsanalys av olika former av ekonomisk brottslighet. FI har vidare samverkat med företrädare för branschorganisationer inom den finansiella sektorn om åtgärder mot brott.

En utökad samverkan med Finanspolisen och andra myndigheter har skett genom en nyinrättad operativ samverkansgrupp. Utbildningsinsatser för valutaväxlingsföretag har genomförts tillsammans med Finanspolisen. Några av de stora bankernas åtgärder mot penningtvätt och terroristfinansiering har särskilt granskats.

FI har även påbörjat en studie av datorstödda "intelligenta" analysverktyg som kan användas för att upptäcka penningtvätt och inlett diskussioner med företrädare för banker och andra i frågan. Sådana undersökningar kommer att fortsätta under 2004.

FI har, när det gäller åtgärder mot finansiering av terrorism, haft kontakter med myndigheter inom och utom Sverige samt branschföreträdare och även löpande informerat företag under tillsyn om nya eller ändrade EU-förordningar inom området. FI har också deltagit i en kontaktgrupp ledd av Säpo.

Internationellt har FI deltagit i Financial Action Task Force on Money Laundering, FATF, som är en aktionsgrupp mot penningtvätt och terroristfinansiering. En tjänsteman vid FI har biträtt det svenska ordförandeskapet i FATF.

Tillsyn av marknadsplatser

MÅL

- Finansinspektionen ska verka för välordnade finansiella marknader genom att utveckla tillsynen över värdepappershandeln och marknadsplatserna. Därvid ska Finansinspektionen särskilt beakta tillsynens konsekvenser för förtroendet och effektiviteten på de finansiella marknaderna.
- Händelser där det finns misstanke om oegentligheter vid handeln med finansiella instrument ska analyseras och utgöra underlag för identifiering av fall värda att utreda. I sådana fall, som avser misstanke om insiderbrott eller otillbörlig kurspåverkan, ska en utredning genomföras.

FI ska

- redovisa genomförda insatser och de slutsatser som dras för att utveckla tillsynen över värdepappersmarknaden. Redovisningen ska även innehålla statistiska uppgifter rörande beslutade avgifter enligt 20 § lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument, samt om samverkan med Ekobrottsmyndigheten.

NYA INTERNATIONELLA REGLER

Ett viktigt uttryck för den utveckling som sker på tillsynsområdet är framväxten av nya internationella regelverk, som ställer direkta och uttryckliga krav på den finansiella informationens omfattning och inriktning.

År 2001 föreslog en grupp under ledning av Alexandre Lamfalussy en harmonisering av reglerna på finansmarknaderna i EU. Syftet var att skapa en process för regelgivning och för uppföljning av reglernas effekt, som är snabbare och mer flexibel än normalt inom EU. Målet är att uppnå en gemensam finansmarknad senast vid slutet av 2005.

EU-kommissionen har dessutom presenterat en särskild aktionsplan med fokus på "corporate governance"-området, samtidigt som man annonserade om åtgärder på revisionsområdet. Nya regler kommer successivt att införas under några år. Myndighetsansvaret kommer att stärkas, vilket innebär ändrade förutsättningar för den självreglering som präglat den svenska värdepappersmarknaden.

FI OCH FÖRTROENDEFRÅGAN

Att uppskatta tillsynens konsekvenser för förtroendet för de finansiella marknaderna är ett mål som är svårt att mäta. FI påverkar indirekt förtroendet för marknaden genom att övervaka handeln och marknadens aktörer, identifiera och utreda misstänkta oegentligheter samt bidra till insyn och spridning av information genom det offentliga insynsregistret. Till detta kommer FI:s tillsyn på börs- och clearingområdet, vilket redovisas i det föregående avsnittet.

Insiderbrott. 2003 anmälde FI nästan dubbelt så många misstänkta insiderbrott till åklagare jämfört med året innan. Utredningsresurserna har förstärkts och totalt startades över 60 utredningar och 50 avslutades.

Tillsyn av marknadsplatser, forts.

26

TABELL 6**Antal insiderutredningar**

INSIDERUTREDNINGAR	2001	2002	2003
Ingående balans	59	39	40
Påbörjade ärenden	59	47	62
Avslutade ärenden	79	46	52
Utgående balans	39	40	50
Anmällda till EBM	3	8	15

TABELL 7**Antal utredningar om otillbörlig kurspåverkan**

UTREDNINGAR	2001	2002	2003
Ingående balans	17	11	14
Påbörjade ärenden	12	16	10
Avslutade ärenden	18	13	15
Utgående balans	11	14	9
Anmällda till EBM	2	5	6

ANTALET UTREDNINGAR

Antalet utredningar och anmälningar om misstänkta insiderbrott och misstänkt otillbörlig kurspåverkan under en treårsperiod framgår av tabellerna och en ökning av påbörjade ärenden kan konstateras. Två äldre fall av obehörigt röjande av insiderinformation har avslutats varav det ena ledde till en anmälan. Inga nya utredningar om obehörigt röjande har startats.

Utvecklingen under året visar på följande tendenser:

- Antalet till åklagare överlämnade ärenden som rör misstänkta insiderbrott har ökat. En förklaring till detta är att utredningsresurserna har förstärkts. Mängden öppnade ärenden ligger på samma nivå som tidigare år.
- En minskning har skett av antalet nya påbörjade fall av misstänkt otillbörlig kurspåverkan. Det är svårt att dra några slutsatser av nedgången eftersom betendet till största delen upptäcks vid marknadsplatsernas kursövervakningar och sedan anmäls till FI.

FI har prioriterat arbetet med fall där misstankar redan i inledningsskedet finns mot specifika personer samt händelser som har karaktär av uppköpserbjudanden, vinstvarningar eller genombrottsorder (viktiga, stora ordrar). Uppenbart är att skattemotiv är anledningen till flera fall av otillbörlig kurspåverkan.

Följande iakttagelser har gjorts:

- Utredningarna av misstänkt olaglig insiderhandel visar att det fortfarande är primära insiders, som blir misstänkta.
- Incitamentet till ett insiderbrott är information som inte är offentliggjord. Utredningarna visar att företagen fortfarande alltför ofta hanterar sådan information på ett oprofessionellt sätt.

FI:s samverkan med Ekobrottsmyndigheten har under året skett genom löpande kontakter i enskilda ärenden. FI:s utredare har också biträtt åklagarna i deras förundersökningar. Samarbetet har utvecklats genom att åklagaren involveras i ett så tidigt skede som möjligt i ett ärende.

I anslutning till det nya EG-direktivet om marknadsmissbruk utges detaljregler. FI har genom sitt arbete i CESR¹⁶ varit med och utformat förslag på hur detaljbestämmelserna ska se ut.

För att öka insynen i handeln på värdepappersmarknaden för FI ett register för personer med insynsställning i noterade bolag samt deras transaktioner och innehav (insynsregistret). Registret finns till vissa delar utlagt på FI:s hemsida under adress; www.fi.se.

AVGIFTER VID FÖRSENAD ANMÄLAN OM VÄRDEPAPPERSINNEHAV

Den som har insynsställning i ett företag ska anmäla sitt och närstående fysiska och juridiska personers innehav av aktier och andra finansiella instrument i bolaget till FI. Vid försenad anmälan beslutar FI om uttag av en avgift som motsvarar 10 procent av ersättningen av aktierna, dock lägst 15 000 kronor och högst 350 000 kronor. Om ett noterat aktiebolag eller dess dotterbolag inte har anmält en person som har insynsställning är avgiften 15 000 kronor.

TABELL 8
Avgifter enligt 20 § lagen (2000:1097) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument, tkr

År	Avgifter
2001	1 800
2002	3 483
2003	3 054

16 Committee of European Securities Regulators, CESR (på svenska: EVTK, Europeiska Värdepapperstillsynskommitten)

Regelgivning

28

MÅL

Regelgivningen ska bidra till stabilitet i och genomlysning av de enskilda finansiella företagen samt ett gott konsumentskydd. Arbetet med att förenkla reglerna ska fortsätta. Effekten av regelgivningen ska vägas mot effektiviteten i det finansiella systemet.

FI ska

- presentera en analys av hur regelgivningen bidragit till stabiliteten i och genomlysningen av de finansiella företagen samt ett gott konsumentskydd.

Redovisningen ska även innehålla:

- en redogörelse för hur arbetet med att införa nya regler framskridit.
- uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits för att förenkla reglerna.
- uppgifter om antalet nya, ändrade eller upphävda föreskrifter och allmänna råd.

STABILITET, GENOMLYSNING OCH KONSUMENTSKYDD

FI:s granskning av enskilda företag utgår väsentligen från de grundläggande delar av regelverket som rör finansiell och operativ stabilitet, dvs. kraven på sund balans mellan kapital och risker och på tillfredställande intern kontroll i företagen. Det befintliga regelverket för banker, värdepappersbolag och försäkringsbolag om bolagens kapitaltäckning respektive solvens hade stor påverkan 2003. Några värdepappersbolag återkallade sina tillstånd, men framför allt ledde FI:s undersökningar av hur livbolagen efterlevde solvensregler och regler för försäkringstekniska avsättningar fram till åtgärder i flera bolag, vars finansiella ställning försvagats.

Även inom mindre reglerade avsnitt av livbolagens verksamhet spelade föreskrifter och allmänna råd en viktig roll. De påverkade till exempel informationsgivningen och strävan att behandla olika grupper av försäkringstagare rättvist när återbäringen måste minskas och den negativa konsolideringen lyftas.

Detta illustrerar hur både företagens och FI:s agerande grundas i en befintlig, relativt omfattande regelgivning med krav på tillstånd, ledning och styrning, kapital, redovisning, information osv. Därtill kommer successiva förändringar i form av nya och anpassade regler och allmänna råd. FI har exempelvis för att förstärka konsumentskyddet genom ökad öppenhet och insyn i försäkringsbolagen under året skärpt föreskrifter och allmänna råd på området. Livbolagen åläggs att utöka sin information om kollektiv konsolidering, solvensmarginal, kapitalbas och flytträtt till försäkringstagaren. Dessutom ska livbolagen informera om affärer med närstående. Regler införs också som innebär att i första hand ömsesidiga livbolag blir skyldiga att redovisa lön, bonus, pension och arvoden till ledning och styrelse.

FI:s författningsarbete grundar sig huvudsakligen på EG-direktiv, lagstiftning och bemyndiganden från regeringen. Verksamheten har inriktats på att begränsa antalet föreskrifter och allmänna råd samt att se till att dessa är relevanta och tydliga.

När det gäller internationellt samarbete har FI lagt ner fortsatt mycket arbete på förberedelser för ny regelbildning framför allt på EU-nivå. I förhållande till verksamhetsplanen har under året en omprioritering skett genom att arbetsinsatserna i globala arbetsgrupper dragits ned till förmån för mer tid i EU-arbetsgrupper.

Därtill kommer att FI har fortsatt att utveckla de kapitaltäckningsregler som ska träda i kraft vid utgången av 2006. Betydande framsteg har gjorts under året och arbetet fortskrider enligt plan. FI deltar i det internationella arbetet med att ta fram detta regelverk både inom Baselkommittén och EU.

Stärkt konsumentskydd. För att förstärka skyddet för pensionsspararna har FI skärpt kraven på öppenhet och insyn i försäkringsbolagen. Regler införs också om att livbolag blir skyldiga att öppet redovisa lön, bonus, pension och arvoden till ledning och styrelse.

FI har börjat utreda hur strukturen i det nya kapitaltäckningsregelverket ska se ut i Sverige. Som ett led i detta arbete har FI publicerat vägledningar till branschen.¹⁷ För att fördjupa dialogen med berörda svenska kreditinstitut och värdepappersbolag har FI ett samarbete med externa referensgrupper, där branschorganisationerna och ett flertal institut är representerade.

För att harmonisera arbetet med att införa de nya reglerna inom Norden samarbetar FI med de övriga nordiska länderna i den nordiska kapitaltäckningsgruppen.

FÖRENKLING AV REGLERNA

För att förenkla och förbättra författningsarbetet utarbetas föreskrifter och allmänna råd som regel med stöd av externa referensgrupper och företrädare för branschorganisationer. Ett seminarium om författnings-skrivning har också under året anordnats för medarbetare med deltagande av justitiedepartementets språk- och regelgivningsexperten.

TABELL 9

FI:s regelgivning, antal författningar

Regelgivning	2001	2002	2003
Nya föreskrifter och/eller allmänna råd	16	26	13
Ändrade föreskrifter och/eller allmänna råd	4	1	–
Upphävda föreskrifter och/eller allmänna råd	13	18	15

KOMMANDE REGLER

Under året har föreskrifter och allmänna råd som avses träda i kraft under 2004 förberetts. Det handlar om reformerade regler för bank- och finansieringsrörelse, nya regler om penningtvätt samt regler om åtgärder mot finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. Vidare kommer föreskrifter att utfärdas om utgivning av säkerställda obligationer.

Lagen om värdepappersfonder kommer att ändras under 2004 varför ett flertal nya regler kommer att behöva utfärdas. På konsumentområdet kommer regler att utarbetas till följd av ny lagstiftning om finansiell rådgivning till konsumenter.

¹⁷ Dessa finns på www.fi.se

Tillstånd och anmälningar

30

MÅL

Handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden ska vara snabb, kostnadseffektiv och hålla hög kvalitet. Handläggningstiden för prospektärenden ska vara högst tio dagar.

FI ska

- redovisa i vilken utsträckning verksamhetsmålet uppfyllts. Redovisningen ska innehålla uppgifter om genomsnittliga handläggningstider för olika tillstånds- och anmälningsärenden samt totala antalet nedlagda arbetstimmar. Jämförelse görs med år 2001 och 2002.

Bättre service. FI vinnlägger sig om att korta handläggningstiderna för tillstånd och förbättra informationen till företagen om vad en ansökan ska innehålla. För ökad effektivitet och kvalitet utvecklas också de interna arbetsrutinerna. Här välkomnar Percy Bargholtz, senior adviser, en besökare i Finansinspektionens reception.

HANDLÄGGNINGSTIDERNAS VARIERAR KRAFTIGT

FI har delvis nått målet att snabbt, kostnadseffektivt och med hög kvalitet handlägga tillstånds- och anmälningsärenden. Avvikelsen gäller handläggningstiden för vissa ärendeslag. Den totala genomsnittliga handläggningstiden för tillstånds- och anmälningsärenden minskade under 2003 med 16 dagar, men för flera ärendeslag har tiden ökat. Handläggningstiden för prospektärenden ligger kvar på 2003 års nivå, 6 dagar.

Det totala antalet nedlagda arbetstimmar på tillstånds- och anmälningsärenden ökade samtidigt som antalet nya ansökningar minskade något, men fortfarande ligger över 4 000.

Antalet ärenden kan variera kraftigt över tiden vilket försvårar FI:s resursplanering. Ärendetillströmningen påverkas till exempel

av förändrade marknadsvillkor och ny lagstiftning. Även enskilda ärendens komplexitet, exempelvis vid en svårbedömd rättsfråga, påverkar såväl det enskilda ärendets handläggningstid som den genomsnittliga handläggningstiden för kategorin som helhet.

Arbete med regelgivning på såväl internationell som nationell nivå och händelser på marknaden påverkar vilka handläggarresurser som finns tillgängliga för tillståndsärenden. Under 2003 har situationen för livbolagen samt förberedelser inför ny lagstiftning på bank- och fondområdet prioriterats.

Handläggningstiden för ledningsprövningsärenden minskade till följd av omprioriteringar samt förändrade arbetsrutiner, medan handläggningstiden för vissa andra ärendeslag ökade. Dit hör ägarprövningsärenden, godkännande av nya fondbestämmelser samt ansökningar om oktroj/koncession eller auktorisation. Variationen och utvecklingen av handläggningstider framgår av tabell 12.

FÖRBÄTTRAD SERVICE

I den årliga attitydundersökningen, vilken redovisas på sidan 12 och 13 får handläggningstiderna för tillståndsärenden liksom tidigare år ett ganska lågt betyg. Genomsnittsbetyget stannar på knappt 3 på en 5-gradig skala.

Målsättningen är att höja effektiviteten i tillståndsgivningen och därmed erbjuda en bättre service. Väsentliga resurser har därför lagts ner för att göra en översyn av rutiner och förbättra informationen från FI till företagen om vad en ansökan ska innehålla. Resultatet av detta arbete kommer under 2004 att formuleras i ett serviceåtagande där FI ger besked om hur lång tid företaget kan förvänta sig att det tar att behandla en ansökan. För ökad effektivitet och kvalitet i handläggningen utvecklas parallellt de interna arbetsrutinerna.

TABELL 10

Total genomsnittlig handläggningstid, dagar

Total genomsnittlig handläggningstid	2001	2002	2003
	34	53	37

TABELL 11

Tillstånds- och anmälningsärenden, timmar

Nedlagd tid	2001	2002	2003	Andel av totaltid % ¹⁸
	20 640	21 491	21 924	8

TABELL 12

Genomsnittlig handläggningstid för följande ärendetyper, dagar

Tillstånds- och Anmälningsärenden	2001	2002	2003	Antal avslutade ärenden 2003
Aktier/andelar	31	54	48	114
Aukt/oktroj/konc	100	191	225	70
Avregistrering	33	33	22	410
Beståndsöverlåtelse	89	118	142	14
Bolagsordn./stadgar	41	62	54	160
Fondbestämmelser-nya	156	158	195	43
Fondbestämmelser-ändr.	71	80	76	289
Gränsöverskr i Sverige	33	30	23	484
Gränsöverskr. i utlandet	42	47	40	100
Kapitaltäckning	7	8	11	8
Koncernbidrag	28	44	28	34
Ledningsprövning	61	183	45	254
Mäklarregistrering	35	40	35	265
Mäklarreg-fondandel	37	48	35	117
Sammanläggning-fonder	111	157	108	35
Prospekt/warranter	8	7	6	1130
Ägarprövning	55	42	73	43

¹⁸ Totala tiden på myndigheten uppgick till 272 601 timmar.

Övriga mål och återrappporteringskrav

INTERNATIONELLT ARBETE

FI ska redovisa den samlade insatsen av såväl total arbetstid som ekonomiska resurser för internationellt arbete inom myndigheten. För respektive verksamhetsgren lämnas särskild redovisning av den tid och de kostnader som lagts ner på internationell verksamhet, samt hur det internationella arbetet bidragit till måluppfyllelsen inom respektive verksamhetsgren. I redovisningen ska det ingå uppgifter om antal internationella arbetsgrupper som inspektionen deltagit i.

FI deltar aktivt såväl inom EU som globalt. Under året har EU-arbetet prioriterats ytterligare. Därför deltar FI inte längre i IOSCO:s Technical Committee och inte heller i Joint Forum, där frågor om tillsyn över finansiella konglomerat behandlas globalt.

Antalet kommittéer och arbetsgrupper uppgick till drygt 50 under 2003. Fördelningen

mellan europeiskt och globalt arbete var 12 655 timmar respektive 5 322 timmar. Totalt antal arbetstimmar som nedlagt på internationellt arbete var 17 977 timmar.

EU-arbetsgrupper

BANKING ADVISORY COMMITTEE (BAC)

Inom EU har det fortlöpande samarbetet skett inom ramen för BAC, som är ett rådgivande organ till EU-kommissionen med representanter från Finansdepartement, tillsynsmyndigheter och centralbanker. Huvudfrågan har varit revision av kapitaltäckningsregler ett arbete som beräknas övergå i beredning i Rådet under 2004. Kommittén kommer inom ramen för genomförandet av Lamfalussy-processen under 2004 att delas på två nya nämligen Committee of European Banking Regulators (CEBR) med represen-

FI på väg till Paris.

Linda Hedvall, insiderutredare, deltar i det europeiska arbetet med att harmonisera reglerna på värdepappersmarknaden.

tanter för Finansdepartement som ledamöter och Committee on European Banking Supervisors (CEBS) med tillsynsmyndigheter som ledamöter och centralbanker som observatörer. Det formella beslutet att inrätta CEBS togs i december och det första ordinarie mötet hölls den 29 januari 2004.

GRUPE DE CONTACT (GDC)

FI har också deltagit i GdC – ett organ för löpande samarbete och utbyte av information och erfarenheter från det praktiska tillsynsarbetet. Gruppens arbete är av stort värde för framtida regleringstillsyn. GdC kommer att vara ovannämnda CEBS huvudundergrupp.

BANKING SUPERVISION COMMITTEE (BSC)

FI deltar i den Europeiska Centralbankens (ECB) kommitté BSC för samarbete mellan central-bank/tillsyn utifrån ett makroperspektiv med tillsynsrelaterade frågor. Det finns också möjlighet att där informellt diskutera frågor som berör tillsynen utanför ECB:s kompetens.

INSURANCE COMMITTEE (IC)

Inom EU sker samarbetet fortlöpande inom ramen för IC, som är ett rådgivande organ till EU-kommissionen med representanter på hög nivå från finansdepartement och tillsynsmyndigheter. Under 2004 överförs denna kommitté till ett liknande forum med benämningen European Insurance and Occupational Pensions Committee EIOPC med representation från finansdepartementet.

CONFERENCE OF EUROPEAN INSURANCE SUPERVISORS/INTERIM CEIOPS

Inom EU har det fortlöpande samarbetet skett inom ramen för Tillsynskonferensen, som har varit ett rådgivande organ till Kommissionen. Medlemmar har varit tillsynsmyndigheterna i EES-länderna. Det viktigaste arbetet under året har varit fokuserat på omvandlingen till Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors (CEIOPS). Under årets två möten har även de nya anslutarländerna varit inbjudna att delta. Det formella beslutet att inrätta CEIOPS kom i december och det första ordinarie mötet äger rum i februari 2004.

COMMITTEE OF EUROPEAN SECURITIES COMMISSIONS (CESR)

FI deltar i CESR, den Europeiska Värdepappersstillsynskommittén. CESR är rådgivare till EU-kommissionen i värdepappersfrågor. CESR ska säkerställa ett konsekvent genom-

TABELL 13

Kostnad för internationellt arbete fördelat per verksamhetsgren, tkr

Verksamhetsgren	2001	2002	Andel % 2002	2003	Andel % 2003
Tillsyn av finansiella företag	–	7 897	41	8 058	42
Tillsyn av marknadsplatser	–	1 991	10	1 602	8
Regelgivning	–	5 930	31	7 163	37
Tillstånd och anmälningar	–	1 559	8	1 632	8
Analys av det finansiella systemets stabilitet	–	1 737	9	951	5
Samverkan och samordning	36 025	–	–	–	–
Summa	36 025	19 114	100	19 406	100

TABELL 14

Arbetstid nedlagt på internationellt arbete fördelat per verksamhetsgren, timmar

Verksamhetsgren	2001	2002	Andel % 2002	2003	Andel % 2003
Tillsyn av finansiella företag	–	7 151	41	7 465	42
Tillsyn av marknadsplatser	–	1 976	11	1 484	8
Regelgivning	–	5 190	29	6 635	37
Tillstånd och anmälningar	–	1 547	9	1 512	9
Analys av det finansiella systemets stabilitet	–	1 742	10	881	4
Samverkan och samordning	20 594	–	–	–	–
Summa	20 594	17 606	100	17 977	100

Det internationella arbetets andel av den totala arbetstiden¹⁹ uppgick under 2003 till ca 7 procent.

¹⁹ Totala tiden på myndigheten uppgick till 272 601 timmar.

förande av de rättsakter som antas. CESR ska samråda med berörda parter innan den avger sitt yttrande. Kommitténs arbete innebär att permanent medverka i gemensamma och gränsöverskridande utredningar/tillsyns-ärenden samt att koordinera godkännande/tillsynsmekanismerna angående International Accounting Standards (IAS). CESR:s arbete som rådgivare innebär att lämna förslag till tekniska regler i direktiv som ingår i den finansiella handlingsplanen (FASP). Direktiven är Marknadsmissbruk, Prospekt, Investeringsjämsstendirektivet och Öppenhet. I samarbete med ECB utarbetar CESR europeiska standarder för clearing och avveckling. CESR har förberett sig för att från och med 2004 ta över fondföretag från UCITS Contact Committee.

Övriga mål och återrapporteringskrav, forts.

34

Globala arbetsgrupper

BASELKOMMITTÉN FÖR BANKTILLSYN

Globalt sker samarbetet mellan tillsynsmyndigheter och centralbanker inom G10 inom Baselkommittén, som sedan flera år fokuserar på en revision av 1988 års överenskommelse om kapitaltäckningsregler. Arbetet beräknas vara slutfört under 2004.

FINANCIAL ACTION TASK FORCE ON MONEY LAUNDERING (FATF)

är en aktionsgrupp för bekämpning av penningtvätt och terroristbekämpning med kansli inom OECD, som FI deltar i. Sverige innehar under tiden juli 2003-juni 2004 ordförandeskapet i organisationen. FI biträder ordföranden. Vidare har FI utvärderat hur Sverige uppfyller de krav som ställs genom FATF:s rekommendationer om penningtvätt respektive terroristfinansiering.

ORGANISATION OF SECURITIES COMMISSIONS (IOSCO)

Globalt sker samarbetet mellan ett hundratal tillsynsmyndigheter inom ramen för International Organisation of Securities Commissions (IOSCO).

INTERNATIONAL ASSOCIATION OF INSURANCE SUPERVISORS (IAIS)

Globalt sker arbetet mellan ett hundratal tillsynsmyndigheter inom ramen för IAIS. FI har prioriterat sitt deltagande i underkommittéerna för solvensfrågor och återförsäkring under 2003.

Övrigt

FI deltar i en informell global grupp av tillsynsmyndigheter med ansvar för bank, försäkring och värdepapper för utbyte av praktiska erfarenheter.

Tillsynsmyndigheter inom Norden deltar årligen på chefsnivå i ett samarbete. Ett nära samarbete sker också på sektorsnivå.

OFFICIELL STATISTIK

FI ska redovisa hur uppgiften att ansvara för den officiella statistiken inom området finansmarknad har fullgjorts med beaktande av kravet om effektivitet och samordning, samt hur rutinerna för insamling, bearbetning, teknik och produktion har utvecklats. Redovisning ska även lämnas avseende det totala antalet arbetstimmar och kostnaden för statistikproduktionen.

Samarbete med SCB och Riksbanken

De tre myndigheterna FI, Riksbanken och Statistiska Centralbyrån har sedan länge ett väl fungerande samarbete om insamling av uppgifter för statistikändamål. SCB svarar enligt avtal med FI för produktion och publicering av all finansmarknadsstatistik med undantag av försäkringsstatistik. Numera har även Riksbanken ett avtal med SCB om produktionsansvar för bland annat RB:s statistiktaganden gentemot den Europeiska Centralbanken (ECB). Produktionen har startat under 2003 och leveranser till ECB har skett enligt plan. SCB har med detta fått en effektivare kontroll över de delar av den officiella statistiken som rör kreditmarknaden, bland annat har man gjort en översyn av källunderlaget till Finansräkenskaperna samt till Sparbarometern²⁰.

I november 2003 fick FI ett uppdrag av regeringen att, i samarbete med SCB, lämna förslag till hur ansvaret för finansmarknadsstatistiken kan föras över till SCB. I uppdraget ingår även att ange de ekonomiska konsekvenserna av en sådan överföring samt att föreslå nödvändiga författningsändringar.

Kostnaderna för den officiella finansmarknadsstatistiken uppgick under året till 11,6 miljoner kronor varav 9,7 miljoner kronor avser ersättning till SCB enligt avtal. FI beräknar att den egna statistikproduktionen tar omkring 1 825 timmar i anspråk.

20 I Sparbarometern redovisar FI varje kvartal hur de svenska hushållens sparande utvecklas. Den bygger på snabbstatistik från SCB och Riksbanken. Sparbarometern publiceras på www.fi.se

AVGIFTER

FI ska lämna en redovisning av avgiftsuttaget enligt förordningen (2002:1042) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet fördelat på de olika företagsgrupperna, övriga företag och myndigheter avseende senaste treårsperioden.

Tillsynsavgifterna har ökat med ca 20 procent jämfört med 2002. Fördelningen av tillsynsavgifter framgår av följande tabell:

TABELL 15

Avgiftsuttag fördelat på företagsgrupper, övriga företag och myndigheter, tkr

Företag	2001	2002	2003
Bankaktiebolag	26 900	44 319	65 859
Sparbanker	4 575	2 703	4 598
Utländska bankers filialer	196	228	200
Kreditmarknadsbolag	3 696	7 839	6 149
Mellanhandsinstitut	52	43	69
7:e AP-fonden	0	199	10
Börs & Clearing	2 805	5 352	4 572
Värdepappersbolag	23 168	11 529	12 601
Utländska värdepappersbolag	0	30	20
Fondbolag	15 386	12 569	9 868
Utländska fondbolag	875	1 346	1 122
Rikstäckande skadebolag	19 903	14 924	11 919
Lokala försäkringsbolag	3 204	1 461	2 725
Rikstäckande livbolag	14 142	15 391	23 080
Understödföreningar	3 674	2 223	2 734
Försäkringsmäklare	4 837	5 532	6 064
Utländska försäkringsbolag	20	20	20
PPM	19	20	10
Summa	123 452	125 728	151 620

En fullständig redovisning av avgiftsintäkterna framgår av not 4.

Övriga mål och återrapporteringskrav, forts.

36

EKONOMISK SÄKERHET²¹

MÅL

Samhällets grundläggande behov inom myndighetens ansvarsområde inom samverkansområdet Ekonomisk säkerhet ska kunna upprätthållas även vid allvarliga kriser i fred eller vid väpnat angrepp.

Verksamheten inom samverkansområdet ska motverka ekonomiska kriser som kan få långtgående samhällskonsekvenser.

FI ska

- redovisa de insatser som genomförts för att säkerställa samhällets säkerhet och beredskap inom samverkansområdet. Finansinspektionen ska också redovisa om och i så fall hur el, tele, IT och NBC-hot (nukleära, biologiska och kemiska hot) utgör begränsningar för att Finansinspektionens verksamhet ska uppnå en godtagbar förmåga. Eventuellt ytterligare gränssättande faktorer ska redovisas.
- lämna en redogörelse om säkerhetshöjande åtgärder mot informationsoperationer som kan riktas mot de större finansiella företagen samt i vilken omfattning samverkan genomförts med Krisberedskapsmyndigheten. Det totala antalet arbetstimmar och kostnaden för insatserna ska redovisas.

BEREDSKAPSFRÅGAN

Under 2003 har FI deltagit i arbetet inom samverkansområdet Ekonomisk säkerhet. FI har haft ett nära samarbete med Krisberedskapsmyndigheten och bidragit till det planeringsunderlag och den planeringsinriktning som årligen utarbetas av Krisberedskapsmyndigheten för hela det civila försvaret.

FI har även fortsatt det under 2001 påbörjade arbetet att i scenarioform öva de 13 systemviktiga företagen att motstå infrastrukturella störningar. Övningarna har skett i samverkan med Krisberedskapsmyndigheten, som också har finansierat arbetet. Scenarioövningarna har planerats och genomförts i samarbete med externa konsulter. Under året har även en krisledningsövning genomförts med deltagare från de fyra största bankerna, VPC, Bankgirocentralen, Stockholmsbörsen, Riksbanken och Finansinspektionen.

SCENARIOÖVNINGAR 2003

Finansinspektionen fick för 2003 disponera drygt 2 miljoner kronor från Krisberedskapsmyndigheten, för att genomföra scenario- och krisledningsövningar med de 13 systemviktiga företagen. Övningarna genomfördes för att:

- Utröna den finansiella sektorns motståndskraft mot infrastrukturella störningar av samhällshotande art.
- Finna möjliga gemensamma lösningar på samhällelig nivå för att hindra effekter på hela det finansiella systemet vid olika typer av större påfrestningar.

²¹ Verksamhet inom verksamhetsområdet Civilt försvar under politikområdet Totalförsvar samt verksamhetsområdet Svåra påfrestningar under politikområdet Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.

- Ge underlag för Finansinspektionens fortsätta arbete med övervakningen av den finansiella sektorns anpassning att möta kriser och hot av samhällelig art.

Övningarna har planerats och genomförts i samarbete med externa konsulter som under januari 2004 har lämnat en slutrapport.

Övningarna visar att den finansiella sektorn har motståndskraft mot de risker som är förknippade med de enskilda företagens verksamhet. I likhet med tidigare års övningar framgår att den finansiella sektorn är starkt beroende av att andra samhällsfunktioner, såsom el och telekommunikationer, fungerar. Till skillnad mot tidigare års övningar är företagen benägna att samverka för att hantera svåra påfrestningar på samhället. Denna samverkan bör ske på alla plan mellan företag samt mellan företag och myndigheter. Vid övningarna framkom även behov av att tydliggöra vad som är verksamhetsviktiga funktioner och omvärldsansvar. Ytterligare åtgärder behövs för att sektorn som helhet ska kunna möta allvarliga hot av samhällelig karaktär.

Scenarioövningarna har även resulterat i att FI har identifierat ett antal sårbarheter i enskilda funktioner och företag. FI har för avsikt att följa upp dessa i särskild ordning. Följande åtgärder har aktualiserats mot bakgrund av de utförda aktiviteterna.

- Sårbarhetsanalyser bör genomföras i form av scenarioövningar med en (utöver de 13 stabilitetsviktiga företagen) vidare krets finansiella företag.

- Formerna för samverkan mellan företag samt mellan företag och myndigheter bör utvecklas.

- Behov av att utforma ett allmänt råd inom området har blivit tydligt och kommer att ske under 2004.

- FI bör öva och utveckla den egna krisorganisationen.

Finansinspektionens personal har under 2003 arbetat 1 042 timmar med insatser inom ekonomisk säkerhet. Den totala kostnaden var drygt 2,9 miljoner kronor, varav 1,7 miljoner kronor finansierades genom bidrag från Krisberedskapsmyndigheten.

Organisationsstyrning

MÅL

- Effektivitet, kvalitetssäkring och metodutveckling ska prioriteras inom Finansinspektionens verksamhet.
- Finansinspektionens tillgänglighet och service både för företag och medborgare ska förbättras med hjälp av informationstekniken.

FI ska

- redogöra för genomförda insatser för att förbättra effektiviteten, utveckla arbetsmetoderna och säkra kvaliteten inom de olika verksamhetsgrenarna. Vidare ska tid och kostnader för metodutveckling inom respektive verksamhetsgren redovisas. Effekterna av genomförda insatser ska redovisas.
- lämna en redogörelse av genomförda insatser för att med stöd av informationstekniken förbättra tillgänglighet och service.

NY ORGANISATION FÖR ETT EFFEKTIVARE ARBETSSÄTT

FI har under 2003 genomgått ett genomgripande förändringsarbete som förberedelse för den omorganisation som genomfördes den första januari 2004. Syftet är att höja effektiviteten i verksamheten och uppnå ett större mått av delegerat ansvar och delaktighet.

Medarbetarundersökning och förändringsarbete

Förändringsarbetet föregicks av en medarbetarundersökning, i vilken alla medarbetare gavs tillfälle att besvara frågor kring FI:s ledarskap med mera. Resultatet av medarbetarundersökningen visade tydligt behovet av förändringar i verksamheten. Alla medarbetare involverades i förändringsarbetet i arbetsgrupper som fick i uppdrag att föreslå åtgärder.

Vision

FI har som en del i förändringsarbetet tagit fram följande vision:

”Företag och konsumenter har tillgång till ett brett utbud av tjänster med tydliga villkor på en effektiv och väl fungerande finansiell marknad. Finansmarknadens aktörer ser FI som en myndighet med hög kompetens dit man vänder sig för vägledning. FI:s förebyggande arbete motverkar att finansiella kriser uppstår i marknaden.”

Målstyrning

Avsikten är att genom tydligare målstyrning och strategiska kompetenssatsningar rusta organisationen för att offensivt uppfylla de tillsynsbehov som utvecklingen på det finansiella området medför.

Organisationsförändringen innebär att flera av de verksamhetsprocesser som tidigare styrdes i en matrismodell nu i sin helhet styrs och kontrolleras inom ramen för FI:s avdelningar för stabilitetstillsyn, marknadstillsyn och rättsfrågor.

METODUTVECKLING INOM TILLSYNNEN

Tillsynsstrategi

FI har under 2003 tagit fram en strategi för tillsynen. Tillsynsstrategin är ett verktyg för en effektivare prioritering i tillsynsverksamheten.

Samlad kapitalbedömning

En strategi har under året tagits fram för samlad kapitalbedömning, som ska utföras från och med att nya kapitaltäckningsregler träder i kraft 2006. Det innebär att FI ska bedöma om företagen har fångat in alla relevanta risker i sin interna bedömning av den egna riskexponeringen. Vidare ska FI bedöma om de kontroller som används för att övervaka hur riskexponeringen utvecklas är tillräckliga sett i relation till den riskexponering som företaget har valt. Slutligen ska FI bedöma om kapitalet är tillräckligt ställt i relation till riskexponering och riskhanteringsförmåga.

Riskbedömning av börser och clearingorganisationer

Under året har modellen för samlad riskbedömning för börser och clearingorganisationer utvärderats.

ÖVRIG METODUTVECKLING

Förbättring av tillgänglighet och service

Finansinspektionens hemsida ska bidra till myndighetens effektivisering av verksamheten, ge en god service till företag och allmänhet och säkerställa öppenhet och insyn. Målsättningen är att allt som kan läggas ut på webben ska läggas ut. Hemsidan ska innehålla:

- väl utvecklade interaktiva tjänster inom allt fler områden
- vägledning till företag under tillsyn
- aktuell information till företag, konsumenter av finansiella tjänster, media och övriga.

Planeringen av en ny hemsida med möjlighet till fler e-tjänster startade under året. I första hand handlar det om mer och fler funktionella blanketter på webben, för insynspersoner och företag. Arbetet med att anpassa nya föreskrifter och allmänna råd till webben fortsatte också. En användarenkät visade att det är bra information om regler och ställningstaganden som är det som efterfrågas mest på FI:s webbplats.

Under 2003 förebereddes arbetet med att lägga ut fler delar av insynsregistret och informationen till konsumenter utökades väsentligt. Ett förberedande arbete drogs också igång när det gäller att bygga en ny teknisk plattform och en modernare struktur för hemsidan, även om den webbenkät som genomfördes i november visade att betyget på den nuvarande webbplatsen är högt: 78 procent gav omdömet bra och 8 procent mycket bra. Över 90 procent tyckte att språket är begripligt eller lättbegripligt.

Effektivare rapportering

I enlighet med FI:s nya strategi för webbrapportering ska företagen använda Internet för att rapportera in regelbundna uppgifter till FI. Detta medför inte bara en rationalisering för FI utan också en bättre service till branschen eftersom FI:s egna rutiner stramas upp.

Ett par projekt startade under 2003 för att effektivisera den periodiska rapporteringen till FI och hanteringen av dessa data i tillsynsverksamheten.

FI är nu inne i ett slutskede i översynen av all rapportering. Det pågående projektet om effektivare rapportering för försäkringsföretag har som mål att skapa en enklare rapportering med en enhetlig struktur som är mer anpassad till olika företags-/beståndskategorier.

Kunskap om EMU.

Medarbetarnas kunskap är en strategisk resurs, här har Bengt Dennis, före detta riksbankschef, och Bengt Westerberg, styrelseordförande i FI, bjudits in till ett samtal inför folkomröstningen om EMU.

TABELL 16.
arbetstid nedlagt på metodutveckling fördelat per verksamhetsgren, timmar

Verksamhetsgren	2002	Andel %	2003	Andel %
Tillsyn av finansiella företag	11 847	79	8 813	45
Tillsyn av marknadsplatser	1 389	9	651	3
Regelgivning	692	5	3 766	19
Tillstånd och anmälningar	–	–	3 629	19
Analys av det finansiella systemets stabilitet	987	7	2 666	14
Summa	14 915	100	19 525	100

Organisationsstyrning, forts.

40

TABELL 17
Kostnader för metodutveckling fördelat per verksamhetsgren, tkr

Verksamhetsgren	2002	Andel %	2003	Andel %
Tillsyn av finansiella företag	10 771	79	9 513	45
Tillsyn av marknadsplatser	1 263	9	703	3
Regelgivning	629	5	4 065	19
Tillstånd och anmälningar	–	–	3 917	19
Analys av det finansiella systemets stabilitet	897	7	2 879	14
Summa	13 560	100	21 077	100

När dessa nya föreskrifter med blanketter och anvisningar träder i kraft den 1 januari 2005 kommer all periodisk inrapportering till FI att vara moderniserad.

E-blanketterna ska utformas i en teknisk miljö som medger förändringar när interna eller externa förutsättningar ändras. Säkerheten ska anpassas till typ av överförd data och motsvara branschens krav. Blanketterna ska vara enkla för användaren att arbeta med. För att uppnå en hög grad av tillförlitlighet i rapporteringen är det dessutom viktigt att bygga in kontroller i blanketterna. De ska dessutom innehålla länkar till instruktioner och andra automatiserade funktioner för att effektivisera och öka kontrollen av data.

Metodutvecklingens andel av den totala arbetstiden²² uppgick under 2003 till ca 7 procent.

IT-SATSNINGAR

Under 2003 satsades extra på att komma tillrätta med ett systemunderhåll som länge varit eftersatt. Detta för att frigöra resurser inför de större projekt som förväntas genomföras under åren 2004 – 2006, såsom samlad kapitalbedömning, och ett omfattande system för transaktioner inom den finansiella handeln. Därtill planeras en utbyggd reservdrift och en modernare webbplats med utbyggda interaktiva tjänster.

UPPDRAG ENLIGT REGLERINGSBREV

1. Finansinspektionen ska redogöra för hur de ökade resurserna, som tillfördes i samband med beslut om budgetpropositionen för år 2003 motsvarande 21,8 miljoner kronor har använts. En redogörelse ska också lämnas för hur medlen som tillfördes i samband med beslut om tilläggsbudget 1 år 2003 motsvarande 15 miljoner kronor har använts.

Den 1 januari 2003 fick FI en resursförstärkning med 21,8 miljoner kronor och den 18 juni 2003 ytterligare 15 miljoner kronor, totalt 36,8 miljoner kronor. Regeringen motiverade den förstnämnda förstärkningen med behovet av att utveckla FI:s marknadsinriktade tillsyn, att förbereda för genomförande av de nya kapitäläckningsregler, öka insatserna för antipenningtvättsorganet FATF samt att ge FI kompensation för ökade löner och priser. Den andra förstärkningen var resultatet av FI:s äskanden av medel ur tilläggsbudgeten för 2003, för att förstärka processtyrningen, inrätta nya tjänster till följd av ny lagstiftning och att förbättra IT-stödet i verksamheten. FI fick per den 1 juli 15 miljoner kronor som engångsvisa medel.

²² Totala tiden på myndigheten uppgick till 272 601 timmar.

FI har mot den bakgrunden haft en heltidsanställd som huvudsakligen har arbetat som stöd till det svenska ordförandeskapet för FATF. FI har vidare förstärkt bemanningen inom den stabilitetsinriktade tillsynen med motsvarande 4 personer och för tillsyn över marknadsplatser med 2. Därtill kommer utökningen av jurister för tillstånd och regelgivning med 4 personer. FI samlade löneutfall har under 2003 ökat med 15 miljoner kronor.

FI har under året genomfört flera åtgärder för att utveckla verksamhetens processer och förbättra målstyrningen. Den mest omfattande är den insats myndigheten gjort med egen personal men med extern projektledning för att förbättra handläggningstider och öka kvaliteten i tillståndsgivningen. Vidare har externa konsulter (revisorer, aktuarier) förstärkt FI:s tillsynskapacitet när fördjupade insatser har gjorts i ett antal livbolag. Totalt har budgeten för externa konsulter, exkl IT, ökat med 1,4 miljoner kronor under året.

Även IT har förstärkts personellt och med konsultmedel för att möjliggöra systemunderhåll och vidareutveckling. En särskild studie med analyser avseende reducerad sårbarhet för FI har genomförts. Den samlade IT budgeten har under 2003 ökat med 4,1 miljoner kronor.

2. Finansinspektionen ska i samband med att budgetunderlaget för år 2004 – 2006 tas fram så långt som möjligt ta hänsyn till de förslag som utredningen om Finansinspektionens roll och resursbehov presenterat avseende resursfrågor (dir. 2002:94).

Redovisningen framgår av FI dnr 03-880-100.

3. Finansinspektionen ska redovisa variationerna i volymerna mellan ett antal verksamhetsår avseende de vanligaste ärenden som handläggs med stöd av bestämmelserna i förordning (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen. Uppdraget redovisas senast den 29 april 2003.

Redovisningen framgår av FI dnr 03-1378-000.

4. Finansinspektionen ska se över bankernas rutiner, avgifter och information för betalningsöverföringar inom Sverige och EES-området. Översynen ska ge en lägesbeskrivning av bankernas avgiftssättning samt innehålla en analys av vilka komponenter som avgiftssättningen består av. I samband med översynen ska Finansinspektionen analysera behovet av särskilda insatser inom området samt vid behov lämna förslag till sådana åtgärder. Uppdraget redovisas senast den 18 november 2003.

Redovisningen framgår av FI dnr 03-3192-621.

5. Finansinspektionen ska redovisa utgiftsprognoser för åren 2003 till och med 2005 för samtliga anslag som disponeras. Prognosen ska kommenteras i förhållande till tidigare prognostillfälle, i förhållande till budgeten, samt till utfallet för 2002. De antaganden som ligger till grund för prognosen ska redovisas. Utgiftsprognoser lämnas senast: den 21 januari 2003, den 10 mars 2003, den 6 maj 2003, den 11 augusti 2003, samt den 4 november 2003.

Redovisningen framgår av FI dnr 03-441-100.

Kompetensförsörjning

42

Attraktiv arbetsplats.

Personaldirektör Ann Gårdmark arbetar med att rekrytera, behålla och vidareutveckla kvalificerade medarbetare. Det är ett tufft jobb eftersom flera grupper av medarbetarna är mycket marknads-känsliga.

MÅL FÖR KOMPETENSFÖRSÖRJNINGEN

För att FI ska kunna uppnå sina övergripande mål för verksamheten krävs bland annat att

- vi kan rekrytera och behålla personer med nyckelkompetens
- vi kan avsätta resurser i form av tid och pengar till kompetens- utveckling inom det finansiella området och andra områden som har betydelse för att uppnå effektivitet i arbetet

FI:s mål är att vara en attraktiv arbetsplats, så att vi kan trygga kompetensförsörjningen genom att rekrytera, behålla och vidareutveckla kvalificerade medarbetare.

KOMPETENS- OCH VERKSAMHETS-UTVECKLING

FI:s förändringsarbete kring organisation och verksamhet, som inleddes under 2003, ställer krav på nya kunskaper, metoder och sätt att arbeta. Nya former för styrning har införts och en mer riskorienterad tillsyn utvecklas successivt. För att möta nya krav och förändringar arbetar FI sedan några år tillbaka med frågor kring **strategisk kompetensförsörjning** i syfte att säkerställa kompetensbehovet på kort och längre sikt med utgångspunkt i den nya förändrade tillsynen. Arbetet tar också fasta på hur FI kan stärka sin roll som arbetsgivare i syfte att kunna rekrytera och behålla personal på längre sikt. På grund av den demografiska utvecklingen under den närmaste tioårsperioden kommer konkurrensen om välutbildad arbetskraft att öka markant. FI arbetar successivt för ett generationsskifte när det gäller personalstrukturen inom olika kompetens kategorier för att så långt som möjligt förebygga problem med brist på arbetskraft och kompetens. Inom ramen för det förändringsarbete, som FI nu genomför sker en så kallad kompetensväxling, dvs. medarbetare lämnar FI för att bereda plats för nya medarbetare med annan kompetens.

Ett ettårigt mentorprogram har avslutats under 2003 vars syfte har varit att bland annat trygga den framtida chefsförsörjningen och få nyckelpersoner att stanna längre i verksamheten.

FI har under senare år satsat på att bygga upp en organisation med ett nätverk av kvalificerade nyckelpersoner som har en strategisk roll när det gäller utvecklingen av FI:s verksamhet, som exempelvis den samlade riskbedömningen, nyckeltalsprojektet med mera. Genom detta sätt att arbeta, i projektform och via nätverk, sker en kunskapsöverföring som skapar synergieffekter och minskar sårbarheten i verksamheten.

När det gäller de så kallade "trygghetspengarna" har dessa använts till omställningsåtgärder och träning i teambuilding i enlighet med överenskommelse med de fackliga organisationerna.

För budgetåret 2004 avsätter FI 2,6 miljoner kronor för utbildnings- och utvecklingsinsatser för personalen. Ett större projekt kring IT-kompetens har startats inför 2004, som syftar till att dels skapa en generell kunskapsnivå kring office-produkter och gemensamma system dels mer specifika utbildningar anpassade till olika kategoriers behov inom FI.

FI kommer också att arbeta fram en alternativ karriär till att bli chef under 2004 som tar fasta på specialist- eller expertrollen i arbetet. Kriterier, som tydligt anger vilka krav som ställs, ska kopplas till olika funktioner som specialist. Syftet är att personer med hög kompetens kan få en professionell utveckling, god löneutveckling och en speciell status.

FI har också initierat en dialog på EU-nivå för att skapa utbildningsprogram där man ska kunna utnyttja gemensam kapacitet och dela kostnader för mer avancerad utbildning.

FI erbjuder också handläggare kompetensutveckling i form av utlandspraktik inom det finansiella området. Under 2002–2003 tjänstgjorde fyra handläggare under en period av

tre månader vid respektive Federal Reserve Bank i Chicago, Europeiska Centralbanken i Frankfurt, Finanstilsynet i Danmark och FSA (Federal Services Authority) i London.

För åren 2004–2006 kommer utbildnings-satsningar i större omfattning att krävas för att inspektionen skall kunna möta de krav som ställs med anledning av förändringar i regelverk och nya uppgifter i tillsynen av de finansiella företagen. FI:s uppgifter blir allt mer krävande och komplexa beroende på den utveckling som sker inom det finansiella området.

FI kommer också under 2004 att arbeta mer aktivt med målstyrning, det vill säga konkretisera övergripande mål till avdelnings-, enhets- och individuella mål.

FI:s mål under 2004 är att samtliga medarbetare ska ha en individuell utvecklingsplan och individuella mål för sitt arbete.

FI:s mål är också att ge cheferna stöd och verktyg som gör dom trygga i sin ledarroll.

PROBLEM MED KOMPETENSFÖRSÖRJNING

FI har flera grupper av medarbetare framför allt inom kärn- och ledningskompetensen som i hög grad är marknadskänsliga. Följande kan nämnas.

Ekonomer/analytiker. FI behöver i sitt tillsyns- och analysarbete medarbetare med branscherfarenhet och branschkunskap. Ekonomer/analytiker med erfarenhet från det finansiella området är svåra att rekrytera även under en rådande lågkonjunktur. Det gäller särskilt riskanalytiker, som FI är mycket beroende av i det nya riskfokuserade tillsynsarbetet. Behovet av denna kompetens har till stor del tillgodosetts genom rekrytering av relativt nyutexaminerade akademiker med adekvat inriktning i sin utbildning.

Aktuarier. FI har alltid haft stora svårigheter att rekrytera och behålla aktuarier, en mycket specialiserad yrkeskategori på cirka 500 per-

soner, som arbetar med försäkringsmatematik och som i förhållande till efterfrågan är en bristgrupp. Allt tyder på att aktuarierna även fortsättningsvis kommer att utgöra en trång sektor. Under årens lopp har FI på olika sätt försökt knyta aktuariekompetens till sig. Framför allt har FI anställt yngre, nyutexaminerade matematiker, som har utbildats på FI:s bekostnad. Flertalet har dock efter något år lämnat FI för bättre avlönat arbete inom främst försäkringsbolag. Under de två senaste åren har rörligheten inom denna grupp dock varit lägre till en del beroende på att FI har kunnat erbjuda högre löner.

Redovisningsexperter. Under 2003 har tre av FI:s sex redovisningsexperter lämnat FI för arbete inom konsultbolag. FI har under många år haft hög rörlighet inom denna kategori experter, som är både svår att rekrytera och behålla.

ÅLDERSSTRUKTUR

FI hade under 2003 en medelålder på 44 år – män 46 år och kvinnor 43 år. Medelåldern totalt för FI ligger på samma nivå som 2002, det vill säga 44 år. Under åren 1994–97 sjönk medelåldern från 47 år till 43 år dels genom pensionsavgångar, dels genom att många yngre personer rekryterades till befattningar som handläggare. Åren 1997–99 låg medelåldern konstant på 43 år.

Vid närmare granskning finner vi att medelåldern för de kompetensnivåer, som redovisningen fokuserar på, är följande:

TABELL 18.
Kompetensnivåer och genomsnittsålder

Kompetensnivå	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ledning	48 år	47 år	48 år	49 år	48 år	45 år
Kärnkompetens	41 år	41 år	42 år	42 år	43 år	43 år
Stödkompetens	44 år	46 år	46 år	46 år	46 år	47 år
Samtliga	43 år	43 år	44 år	44 år	44 år	44 år

Kompetensförsörjning, forts.

44

FI har uppfyllt målet att ligga kvar på 44 år för samtliga anställda. FI hade under 2003 också målsättningen att behålla medelåldern på samma nivå inom respektive kategori. Inom kategorin stödkompetens har medelåldern stigit ett år medan den sjunkit med hela tre år inom ledningskategorin.

Målet fram till år 2004 är att FI **behåller nuvarande medelålder** för ledning respektive kärnkompetens. För gruppen stödkompetens är målet att **sänka** medelåldern till 45 år. Vidare är också målet att det inom varje kategori finns en blandning av äldre och yngre medarbetare.

KÖNSFÖRDELNING

Könsfördelningen vid FI har förändrats under 2003 på grund av att fler män än kvinnor har anställts under året. Vid årsskiftet hade FI 88 män och 105 kvinnor anställda. Målet att utjämna skillnaden har alltså uppfyllts.

Ledningsskiktet utgör 14 män och 11 kvinnor vid årsskiftet. Inom verksledningen finns 5 kvinnor och 3 män och på mellanchefernivå 11 män och 6 kvinnor. Vidare gäller att stödkompetensen är kvinnodominerad. (37 kvinnor och 12 män) När det gäller kärnkompetensen finns en stor överrepresentation av kvinnor bland juristerna, medan männen är något överrepresenterade i ekonomgruppen. Gruppen som helhet består av 62 män och 57 kvinnor.

Målet för FI under åren 2004–2006 är att uppnå en **jämnare könsfördelning** inom följande kategorier.

- hos stödpersonalen (60% kvinnor och 40% män)
- i juristgruppen (60% kvinnor och 40% män).

FI strävar också efter att ha en jämn könsfördelning inom respektive arbetsenhet och i projektgrupper.

RÖRLIGHET

FI har haft som mål att generellt försöka minska den externa rörligheten, som under många år varit hög. Det är särskilt angeläget när det gäller grupper av medarbetare med så kallad kritisk kompetens inom åldersgruppen under 54 år. En av åtgärderna är att på olika sätt stimulera till intern rörlighet för att på så sätt tillgodose behov av utveckling i arbetet och ge befordringsmöjligheter. Under senare år har också den interna rörligheten ökat. Under 2003 låg siffran på 2%.

Med siffran 7,5% under 2003 har FI uppfyllt målet att ligga under 10% rörlighet. Det är för övrigt samma nivå som FI hade 2002. Ekonomisektorn som helhet ligger på 5% för 2003.

Av de 14 personer (4 män – 10 kvinnor) som lämnade FI under år 2003 ligger flertalet i åldersintervallet mellan 35–39 år (5) respektive 40–49 år (5).

Målet för FI är att den externa rörligheten i åldersgruppen under 54 år **inte ska överstiga 10% per år**. Vidare vill inspektionen öka den interna rörligheten inom samtliga kategorier. Stimulans till intern rörlighet är en del av FI:s personalpolitik.

LIKA MÖJLIGHET TILL UTVECKLING OCH BEFORDRAN FÖR MÄN OCH KVINNOR

FI:s personalpolitik syftar till att ge män och kvinnor samma möjligheter till utveckling och befordran. Kompetensutvecklingsinsatser, som FI genomför varje år, riktar sig till såväl kvinnor som män.

Lediga tjänster och uppdrag utlyses internt och ger både män och kvinnor möjlighet att visa intresse för nya och mer kvalificerade uppgifter. Flera av FI:s kvinnliga handläggare har befordrats till chefer eller fått uppdrag som projektledare m.m. under senare år. FI kan också erbjuda andra karriärmöjligheter, som till exempel befattningar som projektledare.

FI har också vidtagit åtgärder för att underlätta för såväl män som kvinnor att förena arbete och föräldraskap genom att bland annat låta anställda förlägga visst arbete till hemmet.

KARTLÄGGNING OCH ELIMINERING AV OSAKLIGA LÖNESKILLNADER MELLAN MÄN OCH KVINNOR

FI har under ett antal år – sedan 1994 – kartlagt och redovisat löneskillnader mellan män och kvinnor. Inför varje lokal löneförhandling sker en analys och diskussion kring löneskillnader. Osakliga löneskillnader rättas till i samband med lönerevisionen.

Under hösten 2003 påbörjade JÄMO en granskning av FI:s jämställdhetspolicy, planer, löneanalyser med mera. JÄMO konstaterade att FI:s mångfalds- och jämställdhetspolicy var bra, men saknade handlingsplan mot sexuella trakasserier, vilket åtgärdats under hösten 2003.

FI har under hösten överlämnat en första löneanalys till JÄMO, där inga osakliga löneskillnader kunnat konstateras. Med utgångspunkt i FI:s nya organisation kommer en fördjupad lönekartläggning enligt LöneLOTS att genomföras under våren 2004. Kartläggningen kommer bland annat att innehålla en analys av lika och likvärdiga arbeten.

SJUKFRÅNVARO 2003

FI har en mycket låg sjukfrånvaro. Under 2003 utgjorde den 2,8% av den totala arbetstiden. Snittet för 140 myndigheter, som ingår i AgV:s tidsanvändningsstatistik ligger på 5,2%.

ARBETSMILJÖ/FRISKVÅRD

FI har under flera års tid arbetat för att skapa en god arbetsmiljö och förebygga ohälsa. Särskilda riktlinjer finns när det gäller arbetsmiljö- frågor och rehabilitering. Ett

TABELL 19.

Sjukfrånvaro i procent av den sammanlagda arbetstiden

	jan–juni	juli–dec.	Hela året
Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd arbetstid	2,6	3,0	2,8
Av total sjukfrånvaro andelen sammanhängande sjukfrånvaro om 60 dagar eller mer	ca 43	43,4	ca 43
Sjukfrånvaro kvinnor i förhållande till sammanlagd arbetstid kvinnor	3,7	3,8	3,8
Sjukfrånvaro män i förhållande till sammanlagd arbetstid män	1,0	1,9	1,4
Sjukfrånvaro åldersgruppen 29 år eller yngre i förhållande till sammanlagd arbetstid för denna grupp	0,4	1,1	0,8
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49 år i förhållande till den sammanlagda arbetstiden för den åldersgruppen	3,0	3,4	3,2
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år och äldre i förhållande till den sammanlagda arbetstiden för den åldersgruppen	2,6	2,8	2,7

särskilt friskvårdsprogram har också tagits fram varje år sedan 1998. Programmet omfattar bland annat stöd till motionsaktiviteter, frukt till personalen, stöd i ergonomi- och kostfrågor, massage och hjälp med att sluta röka.

FI har under åren 2000–2003 haft kurser i teambuilding med respektive enheter som målgrupp. Utbildningen syftar till att få arbetsgrupper att arbeta mot gemensamma mål och uppnå ett gott arbetsklimat.

ÅTGÄRDER FÖR ÖKAD MÅNGFALD

FI strävar efter att främja etnisk och kulturell mångfald. Frågan har ägnats stor uppmärksamhet i personalarbetet och FI har under senare år arbetat aktivt för att rekrytera personer med annan etnisk bakgrund. En uppskattning är att FI idag har minst 10% anställda med icke svensk bakgrund. Under 2004 har 5 personer med annan etnisk bakgrund anställts på FI.

En ny policy för att främja mångfald och jämställdhet samt en handlingsplan arbetades fram under 2002. Målen i handlingsplanen för 2003 har till stor del uppfyllts.

Sammanställning över vissa väsentliga uppgifter

LÄNERAM I RIKSGÄLDKONTORET (TKR)

	1999		2000		2001		2002		2003	
	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad
Låneram	6 000	4 681	6 000	2 938	12 000	2 526	20 000	14 595	20 000	15 764

KREDIT PÅ RÄNTEKONTO (TKR)

	1999		2000		2001		2002		2003	
	Beviljad	Max utnyttjad	Beviljad	Max utnyttjad	Beviljad	Max utnyttjad	Beviljad	Max utnyttjad	Beviljad	Max utnyttjad
Konto- kredit	10 000	5 704	10 000	7 502	20 000	7 329	25 000	17 221	15 000	6 588

Anm: Max utnyttjad kredit är saldot på räntekontot den dag när saldot är som lägst.
År 2003 var saldot som lägst den 23/1 2003.

RÄNTA PÅ RÄNTEKONTO (TKR)

	1999		2000		2001		2002		2003	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Ränta	65	15	41	79	89	84	92	144	152	43

AVGIFTSINTÄKTER (TKR)

	1999	2000	2001	2002	2003
\$ 4 Kanslifunktion, pren.intäkter & FFFS	6 918	8 090	7 939	5 097	3 353
\$ 4 IOSCO- konferens, konferens av tillfällig natur	–	–	13 010	–	–
\$ 15 Avgifter för kopiering & registerutdrag	61	53	45	45	13
\$ 20 Avgifter för registreringsbevis	329	341	326	–	–
Övriga intäkter	–	–	–	–	200
Summa intäkter av verksamheten	7 308	8 484	21 320	5 142	3 566
Ansökningsavgifter	8 388	11 176	11 643	13 673	13 592
Debiterade och influtna tillsynsavgifter	105 561	113 244	118 037	119 894	149 907
Debiterade, ej influtna tillsynsavgifter	2 895	6 845	5 415	5 832	1 713
Konstaterade el. befarade uppbördsförluster	–	–	–146	–388	–697
Upplupna tillsynsavgifter	10	–640	1 570	580	455
Dröjsmålsränta, tillsynsavgifter	3	0	–	–	5
Upplupen ränta	–	–	–9	–	–
Särskild avgift enligt insiderlagen	1 443	1 457	1 791	3 483	3 054
Ränta på avgifter enligt insiderlagen	2	9	9	–	–
Summa intäkter av avgifter m.m. som ej disponeras av myndigheten	118 302	132 091	138 310	143 074	168 029

ANSLAGSKREDIT (TKR)

	1999		2000		2001		2002		2003	
	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad	Beviljad	Utnyttjad
Anslags- kredit	3 561	303	3 900	–	4 095	–	4 256	1 175	2 455	–

ANSLAGSSPARANDE (TKR)

	1999 Anslags- sparande	2000 Anslags- sparande	2001 Anslags- sparande	2002 Anslags- sparande	2003 Anslags- sparande
2B1	–	211	3 399	–	4 273
2C1	–	363	–	–	–

ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER OCH MEDELANTAL ANSTÄLLDA

	1999	2000	2001	2002	2003
Årsarbetskrafter	155	154	151	158	165
Anställda	162	160	160	173	186

Anm: Antal anställda är medelantalet under året.

DRIFTSKOSTNAD PER ÅRSARBETSKRAFT (TKR)

	1999	2000	2001	2002	2003
Driftskostnad (RR)	122 282	128 390	134 562	145 224	179 416
Årsarbetskrafter	155	154	151	158	165
Driftskostnad per årsarbetskraft	804	834	891	919	1 087

Anm: Driftskostnad exklusive kostnad för kanslifunktionen, dvs. kostnad för Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden. Den kraftiga ökningen av driftskostnad per årsarbetskraft beror främst på ökade personalkostnader och lokalkostnader under 2003. Dessa poster kommenteras närmare under resultaträkningen samt i not 3.

KAPITALFÖRÄNDRING (TKR)

	1999	2000	2001	2002	2003
Årets kapitalförändring (RR)	–1 306	–425	892	867	–9 190
Balanserad kapitalförändring (BR)	–1 419	–2 725	–3 150	–2 258	–1 391

Ersättningar och förmåner samt uppgifter om styrelseuppdrag m.m. i andra statliga myndigheter.

Uppgifterna redovisas på sidan 3.

Resultaträkning

Belopp i tkr		2003	2002
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		173 231	146 968
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	NOT 1	3 566	4 345
Intäkter av bidrag	NOT 1	1 749	796
Finansiella intäkter	NOT 2	152	92
Summa		178 698	152 201
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	NOT 3	-120 670	-94 624
Kostnader för lokaler		-17 567	-13 665
Övriga driftkostnader		-43 506	-38 474
Finansiella kostnader	NOT 2	-1 032	-732
Avskrivningar och nedskrivningar		-5 221	-4 519
Summa		-187 996	-152 014
Verksamhetsutfall		-9 298	187
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	NOT 4	168 029	143 074
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-167 921	-142 394
Saldo		108	680
Årets kapitalförändring	NOT 5	-9 190	867

Kommentar: Både den markanta ökningen i intäkter av anslag och i summa kostnader avspeglar Finansinspektionens expansion under 2003, som möjliggjorts genom anslagsökningar beslutade av regeringen. Både i resultatredovisningen och vidare i de finansiella delarna finns flera uppgifter som verifierar expansionen och kommenterar vad medlen använts till.

Kostnader för lokaler var 2002 onormalt låga beroende på att FI fick en engångsvis och extraordinär hyresrabatt i samband med flytt till nya lokaler.

Balansräkning

Belopp i tkr	2003-12-31	2002-12-31
Tillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	NOT 6	
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3 146	2 349
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	14 373	12 973
Summa materiella anläggningstillgångar	17 519	15 322
Fordringar		
Kundfordringar	7	43
Fordringar hos andra myndigheter	5 344	3 200
Övriga fordringar	NOT 7	1 735
Summa fordringar	7 086	9 080
Periodavgränsningsposter	NOT 8	
Förutbetalda kostnader	5 314	4 790
Övriga upplupna intäkter	6 567	6 101
Summa periodavgränsningsposter	11 881	10 891
Avräkning med statsverket	NOT 9	-6 636
Kassa och bank		
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	NOT 10	16 978
Kassa, postgiro och bank	4	4
Summa kassa och bank	16 982	7 892
SUMMA TILLGÅNGAR	46 832	36 302
Kapital och skulder		
Myndighetskapital		
Balanserad kapitalförändring	-1 391	-2 258
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-9 190	867
Summa myndighetskapital	-10 581	-1 391
Avsättningar		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	NOT 11	4 348
Summa avsättningar	4 348	-
Skulder m.m.		
Lån i Riksgäldskontoret	NOT 12	15 764
Skulder till andra myndigheter	4 014	3 439
Leverantörsskulder	17 643	9 737
Övriga skulder	NOT 13	2 749
Förskott från uppdragsgivare och kunder	209	210
Summa skulder m.m.	40 379	30 314
Periodavgränsningsposter	NOT 14	
Upplupna kostnader	12 683	7 379
Oförbrukade bidrag	3	-
Summa periodavgränsningsposter	12 686	7 379
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER	46 832	36 302

Redovisning mot anslag och inkomsttitel

REDOVISNING MOT ANSLAG (TKR)

Anslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
2:2 Finansinspektionen, ramanslag	-1 176	178 680	177 504	173 231	4 273

REDOVISNING MOT INKOMSTTITEL (TKR)

Inkomsttitel	Beräknat belopp enligt regleringsbrev	Inkomster
2548 Avgifter för Finansinspektionens verksamhet	178 680	164 897
2711 Rest- och dröjsmålsavgifter	2 000	3 024
Summa	180 680	167 921

Kommentar: På inkomsttitel 2548 redovisas t.o.m. år 2003 avgifter enligt Förordning (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen och avgifter enligt Förordning (2002:1042) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Avgifter enligt respektive förordning ska finansiera var sitt område; tillstånds- och anmälningssärenden respektive "övrig tillsynsverksamhet". Krav på kostnadstäckning finns för respektive område. Redovisat belopp mot inkomsttitel 2548 blev lägre än beräknat och förklaras av att kostnaderna för verksamheten tillstånds- och anmälningssärenden var ca 23 700 tkr och att intäkterna endast var ca 13 600 tkr, dvs. en kostnadstäckningsgrad på ca 60%. Restande differens mellan beräknat belopp och utfall förklaras av anslagssparande vid 2003 års utgång.

Finansinspektionen lämnade under hösten 2003 förslag till justeringar i avgiftsuttaget i Förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos FI i syfte att åstadkomma full kostnadstäckning. Regeringen beslutade i december 2003 om en ändring i förordningen i stort sett i linje med förslaget.

Regeringen har beslutat att FI fr.o.m. år 2004 disponerar intäkterna av avgifter enligt Förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden.

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	2003	2002
Drift		
Kostnader	NOT 15	
	-178 283	-147 425
<i>Finansiering av drift</i>		
Intäkter av anslag	173 231	146 968
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	NOT 16	
	3 533	4 285
Intäkter av bidrag	1 749	796
Övriga intäkter	152	92
Summa medel som tillförts för finansiering av drift	178 665	152 141
Ökning (–) av kortfristiga fordringar	-2 660	-2 999
Ökning (+) av kortfristiga skulder	14 009	-1 700
Kassaflöde från drift	11 731	17
Investeringar		
Investeringar i materiella tillgångar	-7 562	-16 573
<i>Finansiering av investeringar</i>		
Lån från Riksgäldskontoret	6 549	16 684
– amorteringar	-5 380	-4 614
Andra långfristiga lån	0	0
– amorteringar	0	-20
Försäljning av anläggningstillgångar	33	60
– därav medel som tillförts statsbudgeten	0	0
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringsverksamhet	1 202	12 110
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	195	-1 539
Kassaflöde till investeringar	-6 165	-6 002
Uppbördsverksamhet		
Avgiftsinkomster som ej disponeras av myndigheten	168 029	143 074
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	3 663	-876
Inbetalningar i uppbördsverksamhet	171 692	142 198
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-167 921	-142 394
Kassaflöde från uppbördsverksamhet	3 771	-196
Förändring av likvida medel		
Likvida medel vid årets början	1 009	7 190
Minskning (–) av kassa och postgiro	0	-1
Ökning (+) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret (räntekonto)	9 090	-6 091
Ökning (+) av avräkning med statsverket	247	-89
Summa förändring av likvida medel	9 337	-6 181
Likvida medel vid periodens slut	10 346	1 009

Tilläggsupplysningar och noter

52

KOMMENTARER TILL NOTER

Belopp i tkr där annat ej anges. Då alla belopp är avrundade kan avrundningsdifferenser finnas.

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med tillämpliga förordningar. Finansinspektionen följer god redovisningssed enligt förordningar och ESV:s föreskrifter.

VÄRDERING AV FORDRINGAR

Fordringar har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

VÄRDERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgång. Härvid tillämpas följande avskrivningstider.

Typ av anläggningstillgång	Avskrivningstid
Datorer, persondatorer	3 år
Hem-PC	3 år
Möbler och övrig inredning	7 år
Kopiatorer, kontorsmaskiner	4 år
Kopiatorer, finansiell leasing	4 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	4 år

Kommentar: Avskrivningstiden för förbättringsuppgifter på annans fastighet ändrades i december 2003 från 7 år till 4 år. Detta med anledning av att den förväntade nyttjanderättstiden av nuvarande lokaler understiger den beräknade livslängden. Det befintliga hyresavtalet löper t.o.m den 28 februari 2008.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Finansinspektionen har prövat om myndigheten haft utgifter för utveckling, och som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet, som ska tas upp som immateriell anläggningstillgång. Finansinspektionen har dock inte funnit att det funnits sådana och således inte heller redovisat några immateriella anläggningstillgångar.

PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER

Som periodavgränsningspost bokförs belopp över 10 tkr.

BRYTDAG

Löpande redovisning och anslagsavräkning har gjorts för räkenskapsåret fram till 2004-01-12.

NOTFÖRTECKNING

Not 1. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2003	2002
<i>Intäkter enligt Avgiftsförordningen (SFS 1992:191) §4, 15 och 20</i>		
§ 4 Kanslifunktion, prenumera- tionsintäkter, vidaredebiterade kostnader m m	3 353	4 301
§§ 15,20 Avgifter för kopiering, registreringsbevis m m	13	44
<i>Extraordinära intäkter</i>		
Intäkter SIDA-projekt	200	–
Summa	3 566	4 345
Beräknade avgiftsinkomster enligt regleringsbrev:	2 096	4 400

Kommentar: Den största delen av intäkter enligt § 4 Avgiftsförordningen består av intäkter från Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden för ersättning av hyreskostnader och andra omkostnader. Extraordinära intäkter avser ersättning enligt särskilt avtal mellan FI och SIDA för bl. a. lön, resa, logi och traktamente i samband med ett "Staff Exchange Program" mellan FI och Central Bank of Sri Lanka där anställda på FI medverkat.

	2003	2002
Intäkter av bidrag	1 749	796

Kommentar: Posten avser medel som rekviderats från Krisberedskapsmyndigheten och som redovisas hos dem på anslaget 6:5 civilt försvar. Medlen används för att stärka samhällets krisberedskap inom det finansiella området.

Not 2. Finansiella intäkter och kostnader

	2003	2002
<i>Ränteintäkter</i>		
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgäldskontoret	152	92
Summa	152	92
<i>Räntekostnader</i>		
Räntekostnader på räntekonto i Riksgäldskontoret	43	161
Räntekostnader på lån i Riksgäldskontoret	982	478
Övriga finansiella kostnader	7	93
Summa	1 032	732

Not 3. Kostnader för personal

	2003	2002
Totala lönekostnader	120 670	94 624
varav lönekostnader exklusive sociala avgifter	72 787	59 638

Kommentar: Skillnaden i lönekostnader beror på att antalet anställda ökat under året samt att det sker en s.k. kompetensväxling, dvs äldre medarbetare lämnar Finansinspektionen med uppsägningslön och pensionsersättning.

Not 4. Uppbördsverksamhet m m

	2003		2002	
	Medel som inte disponeras av myndigheten	Medel som tillförts statsbudgeten	Medel som inte disponeras av myndigheten	Medel som tillförts statsbudgeten
Särskild avgift enligt insiderlagen	3 054	3 054	3 483	3 483
Tillsynsavgifter	151 620	151 620	125 726	125 726
Upplupna tillsynsavgifter	455	–	580	–
Ränta tillsynsavgift	5	5	–	–
Ansökningsavgifter	13 592	13 592	13 673	13 673
Befarade förluster	–347	–	–43	–
Konstaterade förluster	–350	–350	–345	–345
Korrigerig från 2001 – konstaterade förluster redovisade mot inkomsttitel	–	–	–	–143
Summa	168 029	167 921	143 074	142 394

Not 5. Årets kapitalförändring

	2003	2002
<i>Årets kapitalförändring utgörs av:</i>		
Förändring av semester- och löneskulder	–4 643	–217
Anslagsfinansierade amorteringar	5 404	4 634
Avskrivningar, ej anslagsavräknade	–5 221	–4 519
Förändring pensionsavsättning	–4 567	–
Periodiseringar anslagsfinansierad verksamhet	–271	289
Periodiseringar uppbördsverksamhet	108	537
Korrigerig avseende 2001 – konstaterade förluster uppbördsfordringar redovisade mot inkomsttitel	–	143
Summa	–9 190	867

Kommentar: I årets kapitalförändring ingår upplupna lönekostnader och pensionsavsättning för äldre medarbetare som lämnar Finansinspektionen med uppsägningslön och pensionsersättning.

Not 6. Materiella anläggningstillgångar

	Anskaffningsvärde 2003-01-01	Årets tillkommande anläggningar	Årets avgående tillgångar	Årets avskrivn
Datorer, persondatorer	20 337	4 695	–2 560	2 047
Hem-PC	3 002	420	0	878
Möbler och övrig inredning	11 812	694	–	1 526
Kopiatorer, kontorsmaskiner	2 729	515	–112	329
Förbättringsutgifter på annans fastighet	2 715	1 238	–	441
Summa	40 595	7 562	–2 672	5 221

Not 6. Materiella anläggningstillgångar, forts.

	Anskaffnings- värde 2003-01-01	Ackumulerad avskrivning	Bokfört värde
Datorer, persondatorer	22 472	18 204	4 268
Hem-PC	3 422	2 276	1 146
Möbler och övrig inredning	12 506	4 583	7 923
Kopiatorer, kontorsmaskiner	3 132	2 096	1 036
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3 953	807	3 146
Summa	45 485	27 966	17 519

Not 7. Övriga fordringar

	2003-12-31	2002-12-31
Uppbördsfordringar	1 714	5 832
Övriga fordringar	21	5
Summa	1 735	5 837

Not 8. Periodavgränsningsposter

	2003-12-31	2002-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	4 539	4 174
Övriga förutbetalda kostnader	775	616
Summa	5 314	4 790
Övriga upplupna intäkter		
Upplupna tillsynsavgifter	6 556	6 101
Övriga upplupna intäkter	11	–
Summa	6 567	6 101

Not 9. Avräkning med statsverket

	2003-12-31	2002-12-31
Ingående balans	–6 883	–6 794
<i>Avräknat mot statsbudgeten:</i>		
Anslag	173 231	146 968
Inkomsttitlar	–167 921	–142 394
<i>Avräknat mot statsverkets checkräkning:</i>		
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	–178 680	–144 837
Uppbördsmedel m m	176 524	140 639
Transfereringar m m	–2 907	–465
Utgående balans	–6 636	–6 883

Not 10. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

	2003-12-31	2002-12-31
Anslagsmedel	16 978	7 888
Kortsiktigt likviditetsbehov	–22 065	–14 508
Beviljad kredit på räntekontot	–15 000	–25 000

Kommentar: Den ökade behållningen av medel på räntekonto år 2003 jämfört med ett år tidigare speglar den "förbättring" av FI:s ekonomi som skett under året.

Not 11. Avsättningar

	2003-12-31	2002-12-31
Ingående avsättning	0	–
Årets pensionskostnad	4 483	–
Årets pensionsutbetalning	–135	–
Utgående avsättning	4 348	–

Kommentar: Avser avsättning för delpension samt pensionsersättning för äldre medarbetare som lämnar Finansinspektionen pga kompetensväxling.

Not 12. Lån i Riksgäldskontoret

	2003-12-31	2002-12-31
Ingående skuld	14 595	2 526
Lån upptagna under året	6 549	16 684
Årets amorteringar	–5 380	–4 615
Utgående skuld	15 764	14 595
Beviljad låneram	20 000	20 000

Not 13. Övriga skulder

	2003-12-31	2002-12-31
Personalens källskatt	2 687	2 205
Utredningskonto	51	109
Skuld till egen personal	11	12
Negativ lön	–	8
Intresseavdrag	–	–1
Summa	2 749	2 333

Not 14. Periodavgränsningsposter

	2003-12-31	2002-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupen lön inkl sociala avgifter	4 501	163
Semesterlöneskuld inkl sociala avgifter	7 308	6 760
Övriga upplupna kostnader	874	456
Summa	12 683	7 379

Kommentar: I upplupen lön inkl sociala avgifter ingår kostnader för s.k. kompetensväxling, dvs. äldre medarbetare som lämnar Finansinspektionen med uppsägningslön.

Oförbrukade bidrag		
Bidrag från annan statlig myndighet	3	–
Summa	3	–

Kommentar: Krisberedskapsmyndigheten (KBM) finansierar verksamhet som Finansinspektionen utför inom området ekonomisk säkerhet. Notan visar en upplupen skuld på 3 tkr till KBM då FI redovisat 1 749 tkr i Intäkter av bidrag men endast 1 746 tkr i motsvarande kostnader.

Not 15. Kostnader enligt finansieringsanalysen

	2003	2002
Kostnader enligt resultaträkningen	–187 996	–152 014
Justerings:		
Avskrivningar	5 221	4 519
Realisationsförlust	144	70
Avsättningar	4 348	–
Kostnader enligt finansieringsanalysen	–178 283	–147 425

Not 16. Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen

	2003	2002
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3 566	4 345
Justerings:		
Realisationsvinst	–33	– 60
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	3 533	4 285

Stockholm den 18 februari 2004

Bengt Westerberg, styrelseordf.

Karin Lindell, vice styrelseordf.

Kathrin Flossing, styrelseledamot

Gunnar Axén, styrelseledamot

Lars Hörngren, styrelseledamot

Agneta Ringman, styrelseledamot

Lars Nyberg, styrelseledamot

Anna-Karin Eliasson Celsing, styrelseledamot

Lennart Nilsson, styrelseledamot

Ingrid Bonde, generaldirektör

Bilaga 1

56

STYCKKOSTNADER FÖR VÄSENTLIGA SLUTPRESTATIONER

Styckkostnader anger vad en prestation kostar att producera. Den beräknas genom att dividera totala produktionskostnaderna för en typ av prestation med antalet prestationer av denna typ som producerats/avslutats under året. För att förklara kostnadsutvecklingen och skillnader mellan olika prestationer krävs en närmare analys av prestationerna och produktionsprocesserna.

Verksamhetsgren	Styckkostnad (tkr) 2003
<i>Tillsyn av marknadsplatser</i>	
Avslutad utredning om misstänkt brott mot insiderstrafflagen (2000:1986)	84
<i>Tillstånd och anmälningar</i>	
Aktier/andelar	5
Auktorisation/oktroj/koncession	65
Avregistrering	1
Beståndsoverlåtelse	30
Bolagsordningsändring/stadgeändring	8
Fondbestämmelser nya	23
Fondbestämmelser, ändrade	4
Koncernbidrag	5
Ledningsprövning	6
Mäklarregistrering	7
Mäklarregistrering-, fondandelsförmedling	3
Sammanläggning- fonder	21
Prospekt	2
Ägarprövning	12

Finansinspektionens mål

Vårt övergripande mål är att bidra till ett finansiellt system som fungerar effektivt och som uppfyller samhällets krav på stabilitet samt konsumenternas krav på gott skydd.

POSTADRESS: Box 6750, 113 85 Stockholm

BESÖKSADRESS: Sveavägen 167

TELEFON: 08-787 80 00 FAX: 08-24 13 35

finansinspektionen@fi.se

www.fi.se